THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY, OCTOBER 25, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

85. N-RS TREŠDIENA, 1967. GADA 25. OKTOBRĪ 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Baltiešu festivāls arī Toronto

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PAPLAŠINĀTĀ VALDES SĒDE 18. OKTOBRĪ

Pēc LNAK valdes pr-ža J. Niedras un BTFK vicepr-ža T. Kronberga ziņojumiem sēdes dalībnieki vienojās, ka nākošā gadā bez Latvijas, Lietuvas un Igaunijas 50 gadu dibināšanas svētkiem vēlams organizēt arī lielāku kopīgu sarīkojumu baltiešu festivāla veidā. Šāda plašāka sarīkojuma ietvaros varētu notikt kopīga baltiešu kultūras un politisko darbinieku konference, iztirzājot arī turpmākā darba iespējas un veidus. Ierosināja arī kopīgu dievkalpojumu, mākslas izstādi, koncertu un līdzīgus kultūrāla rakstura sarīkojumus. Baltiešu festivālu Toronto organizēs BTFK, izraugot īpašu rīcības komiteju un dodot tai priekšsēdi un 3 locekļus; bez tiem komitejai pa 3 locekļiem dotu arī katras tautības centrālā organizācija. Festivāls varētu notikt maijā vai jūnijā. LNAK valde principā atzina šādu sarīkojumu par ļoti vēlamu.

Par neseno Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā kongresu vispusīgu ziņojumu sniedza jaunatnes nozares vadītājs M. Zandbergs. Kongresā pārrunāts arī viņa ierosinājums par jaunatnes mītnes radīšanu, par ko pašreiz notiek sarunas ar citām organizācijām. Kongresā dzīvu atsaucību radis organizējamais pasaules latviešu jaunatnes kongress, kas nākošajā gadā paredzēts Rietumberlīnē. Ir zināms, ka šī kongresa rīkošanai materiālu atbalstu gatava sniegt Rietumvācijas valdība. LNAK valde uzdeva M. Zandbergam stāties sakaros ar kongresa organizētājiem un ievākt tuvāku informāciju, apsolot pēc tam iespējamo materiālo un morālo atbalstu. Par rosīgu nacionālo darbu un jaunatnes organizēšanu LNAK valde nolēma LNJAK dāvināt Latvijas karogu.

Atklājot paplašināto valdes sēdi, pr-dis J. Niedra aicināja ar klusuma brīdi godināt nule mirušā LNAK padomes 1. vicepriekšsēža J. Grīšļa piemiņu. Sakarā ar J. Grīšļa nāvi, viņam uzticēto Latvijas civillikuma lietu lūgs tālāk kārtot mag. iur. A. Svenni.

No Latviešu dienu rīcības komitejas Montreālā saņemts plašāks ziņojums par sarīkojuma norisi un kases pārskats. Tas uzrāda 1195 dol. lielu iztrūkumu, kas segts ar Toronto latviešu kreditsabiedrības 1000 dol. ziedojumu, atlikušos 195 dol. sedzot no LNAK atvēlētā 450 dol. aizdevuma rīcības komitejai. Latviešu dienu sarīkojumu kopīgie ieņēmumi bijuši 5309,05 dol., bet izdevumi 6504,05 dol. Rīcības komiteja ierosina no LNAK līdzekļiem segt arī ap 300 dol. ceļa izdevumu atlīdzību mākslinieciskajiem vadītājiem un programmas izpildītājiem. Šo ierosinājumu valde nolēma pārrunāt pēc revīzijas komisijas ziņojuma saņemšanas un visu apstākļu noskaidrošanas.

Montrealas latviešu organizāciju padome pārrunājusi LNAK ierosināto Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres deklarāciju un vienojusies tuvākajā laikā izraudzīt īpašu rīcības komiteju svinīgo sarīkojumu organizēšanai.

Pārrunājot no organizācijas BATUN saņemto aicinājumu ziedot, valde atzina, ka tajā minētie mērķi skar arī LNAK un ALA darbības lauku, tādēļ to virzīs tālāk uz BPLA.

J. Niedra nolasīja Latvijas skautu priekšnieka un Tēvzemes nometnes atbildīgā vadītāja F. Sīpola atbildes vēstuli uz LNAK valdes iepriekšējās sēdes iebildumiem par Kanadas latviešu centrālās organizācijas apsveikuma nenolasīšanu un tās priekšsēža nepublicēšanu goda prezidija sastāvā nometnes vadonī. F. Sīpols atbildes vēstulē paskaidro, ka LNAK valdes pr-ža J. Niedras apsveikums saņemts par vēlu, bet tehniskas kļūmes un darba steigas dēļ J. Niedras vārda iztrūkums goda prezidija sarakstā palicis nepamanīts, ko lūdz saprast un atvainot. LNAK valde atzina, ka līdz šim tai nav bijuši nekādi pārpratumi nedz ar skautu, nedz gaidu organizācijām, tādēļ ar „izlīdzinošo" atbildes vēstuli šis starpgadījums uzskatāms par nokārtotu.

Tautas balvai, kuru gadskārtēji piešķir 18. novembrī, LNAK valdei šogad nav minējusi nevienu kandidātu.

Par LNAK padomes vēlēšanu komisijas darbu ziņoja tās pr-dis J. Grodnis. Kā jau mūsu laikrakstā atzīmēts, komisija saņēmusi 6 kandidātu sarakstus ar 50 nominētiem kandidātiem, kas visi apstiprināti. Tagad, pēc J. Grīšļa nāves, sarakstā paliek 49 kandidāti. Valde vienojās kopīgo kandidātu sarakstu un vēlēšanu materiālus izgatavot 8000 eksemplāros. Sakarā ar padomes vēlēšanām valde pārrunāja arī statūtos paredzēto biedru maksas atlaišanu vecākiem par 65 gadiem un studentiem. Šai sakarā valde pieņēma lēmumu, kas atzīmējams arī vēlēšanu instrukcijā, ka minētie LNAK dalībnieki no biedru maksām atbrīvoti automātiski, bez īpašas sarakstes ar LNAK valdi vai savām organizācijām. Visiem 65 gadus vecajiem un vecākiem vēlētājiem, iesūtot balsošanas zīmi lielajā aploksnē, jāieliek ziņas par savu vecumu, minot vārdu, uzvārdu un adresi, bet mācību iestāžu audzēkņiem, kas vēlēšanu dienā sasnieguši 18 gadu vecumu un studē pilnu laiku, jāuzrāda arī mācības iestāde.

Plašāku ziņojumu par savu braucienu uz Rietumkanadu un piedalīšanos Baltiešu festivālā Edmontonā sniedza valdes pr-dis J. Niedra, par ko jau informēts mūsu laikrakstā. T. Kronbergs ierosināja J. Niedram izteikt pateicību par ceļojumam ziedoto laiku un LNAK popularizēšanu, kam valde piekrita bez iebildumiem.

Pēc paša lūguma no LNAK pārstāvja pienākumiem Reddīrā atbrīvoja J. Dālderi, viņa vietā apstiprinot E. Delveri.

(Nobeigums 4. lpp.)

APBALVOTIE UN JUBILĀRI

DV Hamiltonas nodaļas 17. gadasvētkos (skat. rakstu iepriekšējā numurā) rosīgākie darbinieki, sportisti un viens mūža gadu jubilārs saņēma apbalvojumus: priekšā no kreisās — Austra Grāvele ar dzīvesbiedru Voldemāru Grāveli, kas sarīkojuma dienā pārkāpa 70. dzīvesgada slieksni un kā viens no nodaļas dibinātājiem saņēma plkv. Kalpaka ģīmetni, izcilie sportisti Modris Žulps un Ivars Leja ar DV zelta medaļām kaklā, uzņēmumā redzamās DV emblēmas, sporta medaļu un skaņu plašu apvāku autore Zenta Pola un nodaļas biedrzinis Eduards Darkēvics saņēma Kanadas DV atzinības rakstu; aizmugurē zemes valdes sporta un jaunatnes daļas vadītājs Raimonds Bulte saņēma sporta medaļu, bet Vilis Rudzītis — zemes valdes atzinības rakstu. Foto: J. Gailītis

Trimdas ev. [illegible]t. baznīcā apvienotas [illegible] draudzes

ARCHIBĪSKAPA ZIŅOJUMS AUSTRUMU APGABALA DRAUDŽU DARBINIEKU SANĀKSMĒ ŅUJORKĀ

Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps A. Lūsis LELDAAs austrumu apgabala draudžu darbinieku konferencē Ņujorkā ziņoja, ka latvieši lūdz Dievu 15 dažādās zemēs. Dzimtenes baznīca atrodas grūtu pārbaudījumu priekšā, un tur gaidāmi tālejoši pārkārtojumi. Nav cerību, ka maiņa varētu būt uz labo pusi. Kaut Latvija uzņemta Luterāņu pasaules federācijā, tomēr baznīca okupētajā dzimtenē nav samaksājusi 300 dol. dalības naudu.

Archibīskapa brauciens uz Austrāliju pavēris durvis sadarbībai ar turienes latviešu draudzēm. Austrāliešu presē un televīzijā latviešu vārds ceļojumā atskanējis tik bieži kā nekad agrāk. Dažās vietās notikuši vairāku latviešu draudžu kopīgi dievkalpojumi, citur tomēr bijuši pārpratumi vai neizpratne, bet ir zīmes, ka viss nokārtosies.

Nākotnē lielāka vērība pievēršama latviešu jaunatnei, atbalstot tās sanāksmes. Visai ģimenei jāapmeklē dievkalpojumi, nevar bērnus sūtīt uz baznīcu, bet tie jāaicina līdz. Iznākusi jaunā dziesmu grāmata, kā arī jaunā korāļu grāmata. Ir iespējams, ka žurnāls „Ceļa Biedrs" iznāks ar pielikumu, kurā publicēs archibīskapa un Baznīcas virsvaldes paziņojumus.

Latvijas ev.-lut. baznīca trimdā apvieno 186 draudzes un draudžu kopas, bet zināmas vēl 8 kopas, kuras nesadarbojas ar kopbaznīcu. Dažas no tām izteikušas vēlēšanos pievienoties kopīgajai sadarbībai, un šo jautājumu baznīcas virsvalde izšķirs tuvākajā nākotnē.

Draudzes aprūpē 135 mācītāji, kuriem tiesības strādāt Latvijas ev.-lut. baznīcā, bet ārpusē palikuši 5 mācītāji, kas neregulāri aprūpē latviešu draudzes. Apzināti ap 30 jaunākās paaudzes latviešu mācītāju, kas studijas beiguši ārpus Latvijas.

Draudzes locekļu skaits pagājušajā gadā bija 59.370, no tiem neiesvētīti 10.276. Ja pieskaita arī tos, kas nav aktīvi atbalstījuši draudžu darbu un nav nesuši upurus draudžu darba sekmēšanai, tad kopīgais skaits ir ap 65.000 Visvairāk draudžu locekļu dzīvo ASV — 24.527, Austrālijā — 10.746, Kanadā — 8199, Vācijā — 7789, Zviedrijā — 2044, Dienvidamerikā — 1065. Nav zināms, cik luterāņu otra pasaules kara laikā atstājuši Latviju un izceļojuši uz citām zemēm. No 1940. — 1962. gadam ASV ieceļojušas 40.465 Latvijā dzimušas personas, no tām 22.200 varētu būt luterāņi. Kanadā ieceļojuši 14.062 latvieši.

Pagājušajā gadā visās latviešu draudzēs kristīti 505 bērni, iesvētīti 495 jaunieši, miruši 672 draudzes locekļi. No laulībām ap 40% bijušas jauktas. Jaunekļi precas vēlāk, jaunavas ātrāk. Dažās zemēs latviešu jaunavas ir pārsvarā, piemēram, Austrālijā, ir ap 1500 latviešu sieviešu vairāk nekā vīriešu. Vācijā turpretim uz katriem 7 vīriešiem ir tikai viena latviešu sieviete. Šie varētu būt iemesli jauktajām laulībām. Mazs bijis arī dievgaldnieku skaits.

Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadiena visur būtu atzīmējama ar svinīgiem dievkalpojumiem. Iespējams, ka šinī sakarā izdos arī īpašu grāmatu par Latvijas ev.-lut. baznīcas 50 gadiem. Vietējām luterāņu draudzēm varēs izsūtīt mazu vēstījumu ar lūgšanu angļu vai vācu valodā. Draudzēm iespēju robežās jāatbalsta mūsu centrālo organizāciju aicinājumi un līdzekļu vākšana.

Latviešu valodas problēmas atrisinājums ir draudžu pastāvēšanas priekšnoteikums. Jāparāda atzinība tām ģimenēm, kuru bērni runā labā latviešu valodā, bet jaukto laulību gadījumos jāskubina mācīties latviski.

Apsveŗams jautājums par Latvijas ev.-lut. baznīcas trimdā iestāšanos pasaules baznīcu apvienībā (World Council of Churches), kuŗai nākošajā gadā Zviedrijā notiks lielsanāksme. Ir iespējama mūsu pārstāvju piedalīšanās tajā.

Pieaug to latviešu skaits, kas mirst, neatstājot testamenta. Šai ziņā pozitīvu piemēru devis Arvīds Zariņš Ziemeļkalifornijā, kas draudzei novēlējis ap 25.000 dol. vērtībās, galvenokārt jaunatnes izglītībai.

No Ņujorkas 14. oktobŗa pēcpusdienā archibīskaps A. Lūsis izlidoja uz Mineapoli, kur notika LELDAAs vidienes apgabala draudžu konference. —be

REZOLŪCIJA SENĀTĀ

Senātors Roberts Griffins 16. oktobrī ASV senātā iesniedzis rezolūciju Nr. 2541 Baltijas valstīm veltītas pastmarkas izdošanas atbalstīšanai. Rezolūcijas teksts ir līdzīgs Dervinska un citu iesniegtajiem likumprojektiem. Pašreizējā situācijā uz senātora Griffina rezolūcijas pieņemšanu ir daudz lielākas cerības nekā uz likumprojektu apspriešanu. Katrā ziņā šīs rezolūcijas iesniegšana ir liels un nozīmīgs atspaids mūsu centienos par Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceres pastmarkas panākšanu, reizē arī atgādinājums, ka mums neatlaidīgi jāturpina darbs šai virzienā, izmantojot visas uzsāktās akcijas un iespējas.

Voldemars Korsts

UZMUDINOŠI FAKTI SITUĀCIJĀ, KAS VĒL NESOLA PANĀKUMUS

Gudri cilvēki, studējot stāvokli un notikumus pagātnē, izpētījuši, ka viss, kas darīts vai nav darīts, bijis nepareizs un nevajadzīgs; pastudējot vēl mazliet vairāk, viņi pat konstatējuši, ka bīstama bijusi jebkura aktivitāte un arī gūtie rezultāti. Citi, tikpat gudri cilvēki spriež par to, vai parakstiem uz pastkartītes vajadzīgas divas vai trīs līnijas. Un atkal citi atzīst, ka nav nekādas vajadzības informēt sabiedrisko domu, jo tas darīts jau 25 gadus ar katra bēgļa, trimdinieka vai emigranta esamību vien. Vēl citi raksta dzejoļus, kuŗos skaisti izteic, ka ir gan rīkoti koncerti un sanāksmes, sūtīti memorandi, vēstules, telegrammas un delegācijas, bet citādi esot jūtams „nāves klusums".

Tomēr neviens no šiem „studētājiem", izņemot skaistas vispārējas frazes, vēl ne reizes nav pateicis, kā šo „nāves klusumu" novērst, vai arī to, kas tad īsti būtu bijis jādara agrāk, tagad un nākotnē. Ir taisnība, ka pielaistas kļūdas. Ir arī taisnība, ka daudz kas nokavēts un ka daudzas mūsu organizācijas pastāv tikai savu sentimentālo atmiņu uzturēšanai. Tai pašā laikā tomēr jāapzinās, ka nekļūdās vienīgi tie, kas nekā nedara. Vienpusēja kritika un „studijas studiju dēļ" reizēm skan kā atsevišķu cilvēku atzīšanās, ka viņi netic paši sev, bet vēl mazāk [illegible]

Mēs pamatoti varam atrast iemeslus, lai vienā otrā gadījumā pārmestu mūsu centrālajām organizācijām ideju un aktivitātes trūkumu, bet nedrīkstam aizmirst un neievērot, ka tieši mūsu centrālās organizācijas spējušas latviešos uzturēt lielāku vienību nekā vairumam citu tautību. Mēs varam atrast kļūdas organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States publikācijās, bet aizmirstam to lielo darbu, kas paveikts, lai šādas publikācijas vispār būtu. Mēs varam atrast iemeslus kritizēt organizācijas BATUN stāju un pieeju darbam, bet aizmirstam, ka tieši šai organizācijai ir lieli nopelni vispārējās aktivitātes atdzimšanā. Un ja labi grib „aiz matiem pievilkt" iemeslus, mēs varam atrast kaut ko pārmetamu arī Daugavas Vanagiem, bet, to darot, derētu reizē pajautāt pašiem sev, kāda gan mūsu trimdas dzīve izskatītos, ja šādas Daugavas Vanagu organizācijas nebūtu. Mēs zinām, ka dažs labs uztraucies par vienu otru rakstu vai dzejoli, kas bijis ievietots žurnālā „Jaunā Gaita", bet būtu ļoti tuvredzīgi aizmirst, ka arī šis izdevums bijis ļoti spēcīgs faktors tieši mūsu jaunās paaudzes nacionālās stājas izveidošanā, bez kā mums nebūtu nekādu cerību uz nākotni.

Šai ziņā varētu uzskaitīt vēl daudz piemēru, bet tie visi novestu pie viena vienīga atzinuma: kritika vienīgi kritikas dēļ, nepasakot, ko likt nopeltā vietā, ir tikai tukša runāšana, aizmirstot, ka mums gan var būt domstarpības un ka nav nekādas vajadzības mūsu vājās puses slēpt, bet tas jādara veidā, ka reizē izsaka arī konstruktīvu domu, lai idejas un priekšlikumus varētu saskaņot kopīgā mērķa un darba labā. Ir iespējams, ka mēs visi varētu pievienoties tai kritikas daļai, kurā uzsvērts, ka mēs neesam darījuši pietiekami daudz, bet reizē būtu arī jāatzīst, ka tieši pēdējos gados mūsu kopīgā aktivitāte ir augusi, ka pretēji daudzu pesimistu ieskatiem mums tomēr izaugusi jauna paaudze, jauni darbinieki un jauni cīnītāji, kuri mazāk runā, bet vairāk dara.

Nav pamata nolikt arī veco paaudzi, kuras vidū vēl arvien ir cilvēki, kas cīnās par nacionālu ideju īstenošanu. Lai atzīmējam tikai Alfreda Bērziņa grāmatas, no kurām pēdējā — „The Two Faces of Co-Existance" — ieskaitīta ASV kongresa bibliotēkas ārpolitikas jautājumos ieteikto publikāciju skaitā. Ļoti vērtīga ir arī Pētera Babra grāmata „Baltic Youth Under Communism", kā arī arvien vairāk pieprasītais Americans for Congressional Action to Free the Baltic States publicējums „Baltic States, A Case Study of Modern Day Colonialism in Europe". Tikko iznākusi Latviešu nacionālā fonda angļu valodā sagatavotā grāmata par Latviju, bet priekšdarbi uzsākti vairākiem speciāliem izdevumiem sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri.

Mēs nedrīkstētu aizmirst Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas darbību prof. K. Dzelzīša vadībā. Komiteja šo pieminekli negrib celt paša pieminekļa dēļ, bet lai simbolizētu latviešu tautas cīņu par brīvību, Eiropā plaši atgādinot Latvijai nodarīto un vēl neizlaboto netaisnību. Gluži bez ievērības nedrīkst arī atstāt, ka klusi, bet neatlaidīgi strādā t. s. Latvian Information Service O. Akmentiņa vadībā Bostonā. Protams, ja gribam „skaldīt matus", ikvienā no šiem pasākumiem spēsim atrast vietas un gadījumus, kam „pie-sieties", bet tas neapgāž faktu, ka pat kāds liels mūsu kaimiņš atzīst, ka mēs ar savu tikai pārdesmit tūkstošos skaitāmo emigrantu pulku liekam sevi sadzirdēt vairāk nekā viņu miljonu. Tāpat neaizmirsīsim to, ka vairāki ASV kongresa locekļi uzsvēruši, ka viņi mazu, bet mērķtiecīgi un labi organizētu vienību respektē vairāk nekā lielu, bet inertu masu.

Pirms kritizējam un kļūstam nepacietīgi, vēloties gūt lielāku panākumu dažos mēnešos, kaut pasākuma izveidošanai un darbībai šī gaidītā panākuma gūšanai vajadzīgs gadiem ilgs darbs, padomāsim par to, ka Amerikas latviešu apvienības jaunās paaudzes darbinieki — piemēram, Uldis Grava, Alfreds Pukīte un citi — ziedo ne vien savu laiku, bet arī līdzekļus. Un viņu pieeju uzdevumiem nebūt nevar apzīmēt par novecojušos.

Sakarā ar akciju Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atcerei veltītas ASV pastmarkas izdošanas panākšanai, man bijusi izdevība saņemt simtiem vēstuļu, kurās visās izskan viena doma: dodiet mums reālu mērķi un noteiktu darbu, un mēs visi tajā piedalīsimies! Tai pašā laikā var konstatēt, ka mums ir daudzas lokālas organizācijas, kuras veic lielu, bet parasti nereklāmētu darbu, un ka mums ir darbinieki, kuri neatlaidīgi strādā diendienā. Piemēram varētu minēt vairumu no DV apvienību vadītājiem, arī tādus sekmīgus individuālus cīnītājus kā Tedi Zieriņu, Viktoru Vīksniņu un Dr. Laimoni Streipu Čikagā, Eriku Dunduru, A. Rasiņu, prof. Šmitu, prof. Priedkalnu un prof. Penīķi Mineapolē, brāļus Rudzīšus Detroitā, V. Aparjodu un R. Nīkuru Milvokos, R. Strīķi Indianapolē un veselu virkni enerģisku cīnītāju Ņujorkā, arī Ebu Šķobi Bostonā. Būtu vēl jāmin Kanadas Daugavas Vanagu izcilā aktivitāte un Grand Rapidu, Kalamazū, Maršaltaunas un daudzu citu vietu darbinieki, kuri reti pieminēti, bet veikuši neatsveŗami lielu darbu. Piemēram, A. Berķa (Virdžinijā) vārdu gandrīz nekad neredzam atzīmētu mūsu laikraksta slejās, jo viņa un citu kluso darba veicēju interese neizpaužas sevis daudzināšanā, ne arī grūti saprotamu „ar-

(Nobeigums 8. lpp.)

SAKARĀ AR TELPU MAIŅU

lūdzam mūsu lasītājus, līdzstrādniekus un organizācijas, sākot ar šo dienu, nevienu sūtījumu

VAIRS NEADRESĒT

uz līdzšinējo spiestuves adresi (154 St. Patrick St., Toronto 2 B), bet uz mūsu biroju

491 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

Turpmāki norādījumi attieksmē uz adresi vēl sekos.

R E D A K C I J A

Hermanis Kreicers

PAR RUNČIEM UN KAĶENI

ATSKABARGAINAS AINIŅAS

I

Ak vai – atkal atmiņas! Vai neesam to jau atēdušies?

Pagātne taču vairs nav pārtaisāma. Tā ir kapu lauks, vieta saldi sērīgai pieminēšanai. Ar kapu kopšanu un izdaiļošanu nedzīvosim. Jākopj tagadnes lauki, sakņu un puķu dobes. Vairāk – no kapiem jāpievēršas šūpuļiem, no tēvu zemes jāiet uz bērnu zemi. Jāraugās uz rītiem. Tikai tā pastāvēsim, izturēsim un dzīvosim.

Tā spriež mūsu sabiedrības daļa, varbūt acīgākā un modernākā. Neliegsim — tai daudz taisnības. Bet ik rīts sāk jaunu dienu. Ik vakars to pievieno bijušām, nodzīvotām — pagātnei, kaut vērdamies uz rītiem, mēs neatturami slīdam uz vakaru. Īstenībā mūsu tiešā rīcībā ir tikai šodiena, ko robežo rīts un vakars. Tā šīs trīs dienas un trīs laiki — pagātne, tagadne un nākotne — cieši saistās nepārtrauktā dzīves plūsmā.

Ko vakar sākām, turpinām šodien un turpināsim rīt. Jāturpina pagātnes darbi un cīņas. Reizē mums sāp tā pati vecā sāpe, aizrauj tie paši sapņi, gadās, ka atkārtojam tos pašus maldus. Tā pati senā dziesma jaunās skaņās.

Arī tās pašas sīkās skabargas un atskabargas.

☆

Atmiņas pārstaigājot ceļus, kas mūžā ieti, sastopamies ne vien ar cilvēkiem, bet arī dzīvniekiem. Atdzīvojas ainas un atmiņas, kurās centrālo vietu ieņem dzīvnieki. Tā ir gadījušās sastapšanās ar kaķu cilts pārstāvjiem. Zināms, tās mūsu skatījumā un vērtējumā ir nenozīmīgas otras šķiras norises, kā mēdz teikt – tikai kaķiem. Jo pāri visam un visiem ir cilvēks.

Bet vai dabas norises un kosmiskas katastrofas izdala cilvēku no pārējās radības? Nemaz. Plūdi, zemestrīces, vulkānu izvirdumi, uguns nelaimes ar cilvēku un viņu mākslas un technikas darinājumiem rotaļājas tikpat truli un vienaldzīgi kā ar kukaiņiem, putniem un četrkājainiem.

☆

Un nu aizejam uz Rīgu Latvijas laikā.

suns, gudrs, sirsnīgi pieķēries mums un mēs viņam. Kad kāds no ģimenes atgriežas pēc ilgākas projienes, viņš apsveic ar tik jūsmīgu un neatlaidīgu smilkstēšanu un sliešanos klāt, ka mums pat nepatīk:

– Nu jau pietiek. Beidz. Neesi tik uzbāzīgi jūtīgs.

Mūsu meitenei kārojas arī kaķīša, un tā mēs tiekam pie runčuka. Tajā dienā kalendārā ir vārds Kiris. Ģimenes apspriedē to saisinām un nokristījam kaķēnu par Kiri.

Kā nu Kiris sadzīvos ar suni?

Suns ar kaķi taču esot mūžīgā ienaidā. Ir tomēr izņēmumi, arī mūsu gadījumā. Kaķēns bieži spēlējas ar suni. Šim dažreiz pat apnīk, viņš reaģē negribīgi, taču pacieš. Kad suns noliekas gulēt, Kiris ieritinās viņa likumā. Mīlīga idilliska aina! Citus kaķus, jā, tos gan mūsu suns labprāt patrenkā, bet ar Kiri paliek draugos arī tad, kad pēc pāris gadiem no sīkā kaķēna izaudzis varens, skaists runcis.

Kad vasarā mītam pansijā Baldonē, dāmas nevar vien beigt apjūsmot Kiri — nu burvīgs eksemplārs! Ir jau tiešām skats, kad sievai uz tirgu, veikalu vai pastaigā līdzi tek abi skaistuļi — suns un runcis. Radis saņemt laipnu un atzinīgu izturēšanos, Kiris neļauj sevi nerrot. Kad četrgadīgais Ojars viņu sāk raustīt un vilkt aiz astes, viņš kārtīgi ieķer puisītim rokā. Tad gan viena dāma ir sapīkusi — tīrais mežonis, ne kārtīgs mājas kaķis.

Dzīve Baldonē Kirim nepārprotami tīk labāk par Rīgas šaurību. Var paklaiņot savā vaļā un medīt. Šad tad viņš pārnes pa nomedītam putniņam vai pelei, lai palielītos un iepriecinātu arī mūs ar savu veiksmi. Peļu mums nav žēl, putniņu gan. Lai viņš nevarētu klusi piezagties, apliekam viņam ap kaklu siksniņu ar mazu zvaniņu. No sākuma viņš par to manāmi sapīcis, vēlāk samierinās. Taču arī tad vēl viņam gadās pa medījumam.

Sētmalas bumbierē ir putnu ligzdiņa. Kādu dienu ar šļūteni laistu puķes. Skatos — Kiris kāpj kokā pie ligzdas. Paga, rakar, es tevi atvēsināšu!

Uzdrāžu viņam spēcīgu šalti ūdens. Tas viņu pagalam pārsteidz un izbiedē. Sprauslādams viņš metas pa koku lejā un mūk uz māju, bet strūkla seko. Pamanījis, ka es tas vainīgais, viņš ir vislielākā izbrīnā – kā tas iespējams, ka es viņu tā apvainoju!? Vairākas dienas viņš pret mani ir atturīgs, un tikai pamazām atjaunojas mūsu agrākās attieksmes.

Taču runcis kļūst gandrīz par ģimenes locekli. To laikam jūt un apzinās arī viņš. Svešus suņus un kaķus sētā necieš. Ja kāds ieklīst, viņš nikni spļaudīdams un sprauslādams metas tam virsū un tā sapļaukā, ka pārsteigtais svešinieks metas bēgt.

Rudenī pošamies atpakaļ uz Rīgu. Nezin kā tas gadās, ka Kiri vēl atstājam Baldonē pie sētnieka. Lai jau vēl padzīvojas savā vaļā zaļās ganībās, mēs mēļojam. — Nu tad uz redzēšanos, Kiri! Dzīvo vesels! — Viņš glaužas mums pie kājām. Tā mēs draudzīgi atvadāmies.

Pēc pāris nedēļām atgriežamies Baldonē pavadīt rudenīgajos laukos nedēļas nogali un pievākt draugu Kiri. Sētnieks stomīgi pastāsta, ka Kiŗa vairs nav. Sētā iegriezies mežsargs ar savu lielo, nikno suni. Viņi abi runājušies, suns apsēdies zālē. Pēkšņi sprauslādams izšāvies Kiris, meties sunim virsū un iecirtis spēcīgu pļauku. Suns nebēdzis, bet satvēris runci aiz skausta un sapurinājis. Kad nometis zemē, Kiris varējis tikai aizvilkties līdz ceriņu krūmam, kur nomiris. Viss noticis tik ātri, ka viņi nepaguvuši attapties.

Kādēļ mēs viņu te pametām? — mēs sūkstāmies. Ak ko — tādu neatbildāmu „kāpēc" ir pilna mūsu dzīve. Sētniekam ir sava skaidrošana: Mīļie, tas nekā nelīdzētu. Kā nolikts, tā notiek. Būtu paņēmuši līdz uz Rīgu, viņu sabrauktu tramvajs vai auto. Gals viņam būtu tik un tā.

Varbūt...

(Turpinājums sekos)

LATVIJA AMERIKĀ

85. N-RS TREŠDIENA, 1967. GADA 25. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

LŪDZU ZIŅAS PASTMARKAS LIETĀ

Pretēji iepriekš saņemtajām ziņām noskaidrojies, ka Citizens' Stamp Advisory Committee Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceres pastmarkas lietu izlems tikai novembrī. Tas dod mums nedaudz vairāk laika tālākai aktivitātei. Nesen ALA komitejai iesniegusi jaunu rakstu, norādot, ka šādas pastmarkas izdošana būtu vēlama ne tikai Baltijas valstu, bet arī ASV labā, kuras savā laikā atbalstīja Baltijas valstu neatkarības centienus. So iesniegumu var vienīgi apsveikt. Reizē tomēr jāatgādina, ka mūsu aktivitāte, prasot šīs pastmarkas izdošanu, tieši pēdējās nedēļās ir vēl vairāk kāpināma kā individuāli, tā organizāciju apmēros. Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa izgatavojusi jaunu kartīšu iespiedumu, kuras sū-[illegible]tejai. Šīs kartītes tagad var atkal pieprasīt.

Zinot, ka līdz šim vēl nekad nav noraidīts kāds pastmarkas projekts, kuru atbalstījis ASV kongresa vairākums, organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa (2932 W. Eastwood Ave, Chicago, Ill. 60625) lūdz visus tautiešus un organizācijas steidzīgi piesūtīt saņemtās kongresa locekļu atbildes uz vēstulēm, to kopijas vai, ja tas nav iespējams, vismaz to kongresa locekļu vārdus, kuri devuši pozitīvu atbildi. Tas nepieciešams dokumentēta memoranda izstrādāšanai, kurš nepārprotami norādītu, ka kongresa vairākums atbalsta Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceres pastmarkas izdošanu. Lieki teikt, ka tam ir liela nozīme, tādēļ lūdzu ar ziņu iesniegšanu nekavēties.

V. Korsis, Čikāgā

☆

PASKAIDROJUMS — ATSAUKUMS

Otto Krolla grāmatā „Skrējiens cauri dzīvei" esmu minēta kā redaktrise - korrektrise. Paskaidroju, ka autora lūgumu esmu lasījusi tikai pirmo korrektūru, nekā vairāk, tādēļ manis dēvēšana par redaktrisi ir pilnīgi nevietā. „Draugas" spiestuve ir lietuviešu izdevniecība, tādēļ labi saprotams, ka ar vienreizēju salikuma korriģēšanu nepie-[illegible] ko apliecina arī neskaitāmās iespiedumā un citas kļūdas minētajā grāmatā. Darba apstākļu dēļ biju autoram Otto Krolam solījusi nekā vairāk, kā vienīgi pirmās korrektūras lasīšanu, tādēļ manas vārds grāmatas priekšlapā lasītājus maldina.

Valentīne Hermane, Čikāgā

☆

ATBILDE DZINTRIM

Uz Dzintra iebildumiem lasītāja vēstulē LA 72. numurā pret manā ievadrakstā „Vairāk analīzes un paškritikas" (LA Nr. 69) atbilde ir tieši tāda: vairāk analīzes un paškritikas!

Visas organizācijas — kā lokālās, tā centrālās — trimdā radītas un darbojas savu uzdevumu un teritoriju ietvaros. Kā rezultētos šis sabiedriskais kopīgais darbs, ja organizācijas vai to vadītāji nerespektētu šo nerakstīto noteikumu un ignorētu nacionālpolitiskajā darbā nolikto robežas un uzdevumus? Piemēram, kāda cita organizācija sāktu aprūpēt bijušos karavīrus un kaŗa invalīdus, ko līdz šim ar labām sekmēm veic DV organizācija, vai arī, ja LNAK sāktu kārtot lietas ASV, Austrālijā vai kur citur. Vai tad nerastos disonance, pat pilnīgs chaoss?

Dzintris rak[illegible] ka „izvēlētie un izredzēt[illegible]vijas brīvības cīnītāji [illegible]a ironija, — J. G.) [illegible]s īstā frontinieku [illegible]rš kaujinieks gan prasīs [illegible] atnākušajam: ar kādām tiesībām?„. Ja Dzintris būs cīnītājs prieks un jūtas cīnītājs arī tagad, tad viņam gan vajadzētu noteikti zināt, ka palīdzība frontiniekiem nāk un tiek sniegta noteiktā kārtībā, t. i. precīzā laikā, noteiktā vietā un pa pareizi izvēlētu ceļu. Ja palīdzība nāk ar saukļiem un pārmetumiem iepriekšējiem cīnītājiem (piemēram: Ko jūs te, uzkundzējušies un izvirējušies priekšējā frontē, guliet un nekā nedarat? Nost ar veciem sarūsējušiem ieročiem un metodēm!), tad šāda palīdzība var radīt tikai sarūgtinājumus, chaosu un pat savstarpēju iznīcināšanos. Savā rakstā uzsvēru, ka kritika kalpo mūsu kopīgajam mērķim, tikai tai jābūt dibinātai uz faktiem. Kritika un iznīcināšana par organizācijā līdzšinējo darbu, nenākot ar jauniem un labākiem priekšlikumiem, neliecina par labas gribas un laba prāta cilvēkiem.

Tālāk Dzintris ironizē, ka es, laikam, lasot tikai savus rakstus un tādēļ nevarot zināt gadījumus, kad jaunus un labākus priekšlikumus darba metodēm organizācijā vadītāji, nevienam nesakot, varot iemest papīrkurvī. Ja. Se no Dzintra jālūdz konkrēti fakti, pretējā gadījumā teiktais ir fantazējums bez atbildības par vārdiem. Taisnība, Dzintra rakstu par jaunām darba metodēm laikrakstos neesmu lasījis. Esmu gan lasījis viņa frontniskos iebildumus pie Prīča Grīnberga, mana un citiem rakstiem lasītāju vēstulēs.

Ja Dzintrim ir labi plāni par nākošo „Teach - in" februārī Toronto, tad lūdzu nākt ar to klajā. Papīrkurvi nemetīs. Tā vietā lielākā vieni Dzintrim talkā, jo viņu pienākums ir cīnīties un darīt labu darbu.

Neturoties pie vadīnijām, kā Dzintris saka, bet turoties pie politisko notikumu vēsturiskajiem faktiem, Latvija brīvību zaudēja lielo notikumu pārmaiņu ceļā un zaudēto atkal atgūs tādā pašā ceļā. Mēs ar savu cīņu par Latvijas atbrīvošanu veicam un veiksim lielu darbu tās tiesiskās atzīšanas turpināšanai līdz brīvības atgūšanas brīdim. Tautu — domāju mazu tautu — briestošai apziņai pasaules politikas lielo pārmaiņu gadījumos un arī šobrīd ir gaužām maza nozīme. Molotova un Ribentropa noligums brīdī 1939. gadā neviens citām valstīm un tautām, ko tās domā, vēlas u. t. t. Tā bija pat Jaltas un Teherānas konferencēs. Lielie pasauli sadalīja paši. To tie dara vēl šobaltdien.

LNAK padomes vēlēšanas (visdemokratiskākajā veidā) notiks no 18. — 28. novembrim. Tās ir laba iespēja Dzintrim un visiem citiem, kas vēlas iekļūt ievēlēto izredzēto pulkā un uzkundzēties par „materiāli labi situētu, bet ignorantu un patriotu iedzīvotāju masu" vadītājiem (pēdiņas teikto saka Dzintris). Ceru, ka arī Dzintris šo iespēju izmantojis un vēlēšanās kandidē.

J. Grodnis

☆

KAD LATVIJA PAGRĀBA KURZEMI?

„Latvija Amerikā" 27. septembra numurā G. Stengrēvics lasītāja vēstulē „Izmantojiet iespēju aizstāvēt Baltijas valstis brīvā presē!" priecājas par angļu žurnāla „Time & Tide" ievietoto rakstu par Baltijas valstīm un aicina pateikties brīvā redakcijai par apspiesto tautu pieminēšanu. Viņš maz citē no žurnālā ievietotā pagaļa raksta. Nav pieminētas nepatiesības, kas tajā nodrukātas. Visa raksta tonis ir visai apšaubāms pateicības izteikšanai, un „Time & Tide" patiesībā ironizē par trīs Baltijas valstu fantoma sūtniecībām, kurās mājojot novecojuši diplomāti, kas vairs necerot uz savu valstu atbrīvošanu. Aplamību kalngali sasniegti, rakstot par brīvajām zemēm, ka laika tecējumā beigušās eksistēt un aizmirstas. Burtiski rakstīts sekojošais: „Klasisks piemērs ir Kurzeme. Latvija pagrāba Kurzemi, un pēc tam Kurzemi pagrāba pēc kārtas Polija un Krievija. Krievija pagrāba Kurzemi 1795. gadā, Latvija to izdarīja 1918. gadā, un Krievija gadu vēlāk. Tad sekoja brīvības laiks līdz 1944. gadam, kad krievi padzina vāciešus, un Latvija pazuda Pad. savienībā." — Vai par šādām aplamībām būtu jāpateicas?

E. L., Ņujorkā

☆

KĀ BŪTU AR — SULENE?

V. Irbes ceļojuma apraksta serijas „Uz saulainiem krastiem" VIII rakstā, izteikts aicinājums kādam valodniekam atrast grēpfrutam vai pampelmūsām latvisku apzīmējumu. Cik LA agrāko gadu slejas palikušas manā atmiņā, trāpīgu apzīmējumu šim auglim devis šāgada augustā mirušais mūsu valodnieks prof. P. Ķikauka, proti — sulene.

Godinot aizgājušo prof. P. Ķikauku, gribu citēt kādu teikumu no P. Ķikaukas man rakstītā vēstulē: „Mēs, trimdā esošā tautas daļa, neesam pilnvaroti grozīt bez visas tautas piekrišanas jau nodibināto un par derīgu atzīto mūsu tradicionālo rakstību."

J. Mierkalns, Linkolnā

JĀNIS KLĪDZĒJS

Viņu sejās nebija dziesmu svētku

STĀSTS

(30. turpinājums)

Staņislavs smējās. Viņa smiekli cēlās spēcīgi, vareni, skanīgi un ticības pilni. Tādi smiekli šinī istabā nebija skanējuši gadiem ilgi. Likās, viņa plaušas šinī brīdī nemaz nebūtu slimas. Viņš pakāsēja un smējās atkal.

Dīvainais! Tāds kā jucis! Tā sevī pukojās Lūcija, bet viņā jau bija un auga paslepens prieks par šiem smiekliem. No tiem juta ceļamies ap sevi dzīvību, drosmi un nebēdnību.

„Es tev saku, Lūcij, būs labi reiz! Tiesa, šie sirpja miesnieki var aizbāzt muti man un tev, viņi var nobeigt Augustu, mani, tevi un tavus bērniņus, bet līdz Emīlijai un Jurim viņu vara nesniedzas un nesniegsies nekad!"

Staņislavs atvilka elpu.

„Es sevī ticu," viņš abām dūrēm sita sev pie krūtīm, „ka mana māsa un mans brālis jūt un zina, kā mums iet, kas ar mums notiek un ko ar mums dara. Un vai tu domā,ka viņi, būdami no vienas miesas un vienām asinīm, mierīgi guļ, zinādami, kas te notiek? Nē, nē, mīļā Lūcij! Viņi gatavo ogles, ko uzbērt šiem miesniekiem uz galvas. Un vai cilvēki, kas bijuši augstskolā un kam ir galva uz pleciem un mēle mutē, nezina, kas tiem tagad pasaulē būtu darāms? Zina, zina, Lūcij, es tev saku! Un vai tur ir tikai mūsu Emīlija un Juris vien? Tūkstoši un desmiti tūkstošu tādu! Kad es rakos pa Donbasa pazemi, atceros, ka tie paši krieviņi un ukraiņi reizēm čukstēja: domājiet, ka tie, kas ir tikuši citā pasaulē, nedara nekā? Un tad es domāju, kaut tur būtu arī mans brālis. Tagad to zinu: viņš ir!"

Vēlreiz viņš apklusa, lai atelpotos.

„Zini ko, Lūcij? Kopš zinu, ka mūsējie ir tur un dzīvi, man vairs nav tik žēl un bailes aiziet bojā. Varbūt es jau drīz trūdēšu, manas plaušas ir kā vecs skalenis. Tas nekas! Bet es zinu, ka netikšu izdzēsts kā nulle. Būs, kas prasīs samaksāt rēķinu par tevi, par Augustu, par bērniem un par mani. Mēs atkal būsim ierakstīti cilvēku grāmatā, bet ne tā, kā tagad — tikai kā skaitļi, bez vārdiem, lopu sarakstā. Nē, ne tas vien! Bet var ļoti gadīties, ka šie rēķina prasītāji vēl paspēj pasteigties, kamēr mēs vēl dzīvi. Lūcij, ir labi! Būs labi!"

Lūcija tonakt iemiga un gulēja tik labi, kā sen nebija gulējusi.

Staņislavs ilgi palika nomodā. Viņš staigāja, aplēsa, iecerēja.

Domas par Emīliju un Juri viņu atbrīvoja no gadiem ilgi krātā pazemojuma smaguma. Viņš vairs nejutās tik niecīgs un mazs pret to no Krievijas plūstošo baru, kas bija tērpti vai nu ubagu lupatās, vai arī karavīru garkreklainās uniformās. To visu viņš bija daudz redzējis sava brauciena laikā stacijās, vilcienos un lauku ceļos. Jā jau, tiem bija durkļi rokās un lamu vārdi mutēs. Bet vai Emīlijas un Jura dvēseles pret visu to nebūs nekas? Ai, to vēl redzēsim! Un kā vēl redzēsim!

Staņislava mīlestība, naids un sapņi vairs negulēja kā miroņi. Tie modās; dzīvoja atkal un skrēja pāri pasaulei, jo tagad viņš juta sevi atkal savienotu ar to tālumu, kurā bija Emīlija un Juris. Viņu balsis nav nožņaugtas. Ar viņu mutēm kliedz un sauc arī mana balss!

Jau gadiem ilgi Staņislavs nebija juties tik brīvs kā šinī brīdī. „Es drīzi sadilšu, jā, jā! Bet Emīlijai un Jurim jādzīvo. Dievs debesīs, vai tu dzirdi — viņiem jādzīvo!"

Bija jau pēc pusnakts, kad viņš izgāja ārā. Dziļi vilkdams jūnija nakts gaisu savās slimajās krūtīs, viņš pacēla abas rokas pret to pusi, kur vakaros aizgāja saule un, domas pār pasaules tālumu sviezdams, runāja:

„Vai — jūs — abi — mani — dzirdat? — Es — esmu — vēl — dzīvs! — Aiznes — Dievs — manu — balsi — viņiem — sapņos — šonakt. — Aiznes . . ."

5.

Todien jau no paša rīta lija, un vēsas straumes gāzās no jumtiem un pludoja pa pagalmu.

Staņislavs pastāvēja nojumē, vērodams noskaloto tīrumu un koku spilgto zaļumu un, atgriezies istabā, tūlīt ielikās gultā. Viņam likās, it kā krūtis būtu pielietas ar smagu ūdeni un tas neļāva brīvi elpot.

Ienesdama vārīta piena krūzi, Lūcija smaidīja:

„Asaču māte atkal tev atsūtīja lielu krūzi piena un kādu mārciņu sviesta. Dzer un ēd, cik gribi. Tev jāēd vairāk. — Tad vēl kāda lieta: Tu esi te jau ceturto dienu, bet policijā jāpieteicas bija jau otrā dienā. Citādi atkal var kāda nelaime sākties."

Staņislavs atmeta ar roku un skatījās griestos.

„Lai viņi pakaŗas! Es neiešu. Ja prasīs, teikšu, ka tikko šodien esmu ieradies. Nu, varbūt, rīt var arī aiziet. Šodien tā raženi līst."

Tad pēc brīža:

„To pienu un sviestu dod labāk bērniem. Man liekas, ka es tā kā tā vairs ne visai ilgi . . ."

Viņa balss grimstošā noskaņa Lūcijai lika sarauties.

„Ko tu runā? Stāsti! Kā tu tā vari runāt? Tu atlabsi, atspirgsi. Tev tikai vairāk jāēd un jāatpūšas. Vakarā es tev vārīšu priežu jauno dzinumu tēju. Zini, tam Burkeļam bija galīgi beigtas krūtis. Bet, kā sāka ēst sviestu un šo tēju dzert — tā kādu pusgadu — un tagad viņam plaušas kā no dzelzs!"

„Varbūt. Tad nu savāri to tēju."

Vairāk par to viņi nerunāja.

Pievakarē pārstāja līt. Čaukstēja dārza zeme un noliekušās koku lapas, un pa logiem kāpa istabās bieza zemes smarža. Mākoņi atsedza vakaru debess malu, un saule norietēja spoža.

Kā ik vakarus, kad sāka satumst, Lūcija aizvēra logu slēģus un no iekšienes aizkāra ar tumšām segām.

Apsēdušies pie virtuves galdiņa, Staņislavs ar Lūciju pārcilāja atmiņas par Augusta un Lūcijas kāzām. Tās bija neaizmirstamas dienas, kas likās iegrimušas jau tālā, tikko saredzamā spožumā. Trešajā dienā, kad jaunie puiši un meitas bija izdziedājuši visas dziesmas — tās, no kurām jāsmejas, un arī tās, no kurām jāraud, un kad jau daudzu meitu kurpēm papēži bija aizskrējuši pa gaisu, visi gāja ārā un sāka dancot mauriņā basām kājām. Toreiz arī Silānu tēvs un māte bija vēl dzīvi. Kā viņš parādīja savas jaunības laika polku! — Tikai viena roka meitai ap vidu, otra paslieta gaisā, un kas par griešanos! Pat labākās dancotājas atkrita uz soliņa un teica: „Neredzu nekā." — Platūsainais Jezups bija iejūdzies ratos un vizināja Lūcijas panāksnieces un ar visām iebrauca dīķī. Pats iegrimis līdz ūsām, kliedza: „Alu, alu! Man apkārt slapjš, iekšā — sauss!" Mūzikants Ļūbrīks bija uzkāpis uz jumta, apsēdies skursteņa galā, spēlēja savu lielo ermoņiku un kā gars no augstuma paziņoja: „Padebešu valsis mūsu septiņām nevainībām!" Tā kā bija tieši tā arī sagadījies, ka ap to laiku Kūlēju ciemā bija septiņas tādas jaunas meitas, kuŗām pāri par trīsdesmit, tad drīz vien pār jumta malu sāka slieties uz augšu gaŗa kārts, lai Ļūbrīku nobadītu zemē. Kārts slējējas komandēja Marce, plata jaunkundze, labos gados un ar vīrieša balsi kaklā. Par nelaimi un par laimi — kārts bija īsa.

(Turpinājums sekos)

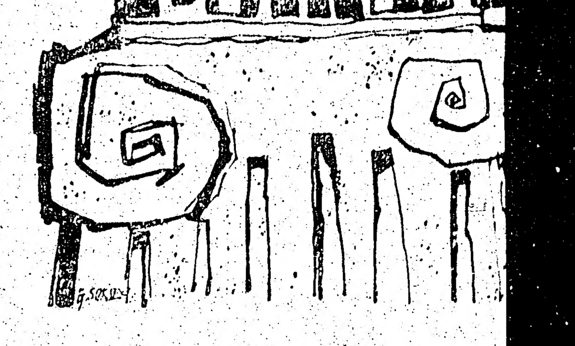

Jānis Klīdzējs

VENTIŅ PUS

VĀRDS UN TEIKUMS RINDES LICS UN PERSS KALS KURAŽ KRIŠS ◉ ĶINĶĒZIŅŠ UZ SĒTS UN PAPĪR UZVILCS BIRZGAĻ REINS ◉ IZDEVIS ALFREDA KALNAJA APGĀDS ČIKAGĀ 1967. GADĀ

Rakstnieku rītu Sanfrancisko dziesmu svētkos šāgada jūlija sākumā izglāba Kuraž Krišs ar savu poēmu „Zajumball", kas lasāmā viņa jaunās grāmatas „Ventiņ Pus" 39. lappusē. Tāpat kā tas gadījies visu dziesmu svētku rakstnieku, dzejnieku un referentu parādēs, lasīšanu un lasītāju bija par daudz un laika par maz. Tie 600 klausītāju, kas bija turējušies pacietīgi, beidzot sāka kustēties krēslos un skatīties pulkstenos, bet šis noskaņas vadītājs Ivars Lindbergs, gribēdams laiku apturēt ar cilvēka spēku, savu pulksteni bija tā saspiedis, ka viņa saujā palicis tikai viens rādītājs, ciparnīca un atsperīte. Tad pie lasītāju pults nostājās lielais ventiņš Kuraž Krišs un teica:

Skates Žans pie lets pārskaites,
Sagriežes gar acem meils:
„Manai brūtei — Mildei, maitei,
Piesites, rou, vot kāds veils.

To nu nevar vis tā atstāt
Tā nu vis tas nepaliks.
Sasits's blēž's šos lupat panckes,
Kouses, kamēr pats va pliks.

Milestīb i tād savād dāršen,
Cilvēks pallek dažreiz dulls —
Dabe Žans sev drougs un palīgs,
Jet kā iercinets bulls.

Lielā klausītāju zāle sāka atplaukt. Kuraž Krišs katram klausītājam personīgi bija pazīstams un viņa dzejas, Kurzemes saules un skanīgās zajumballes dālijai. Sirsnīgi smiekli eksplodēja visos kaktos. Klausītāji bija dzimtenes ļaudis, viņu svētdienā un valodā. Poēmai bija 38 panti. Kad Kuraž Krišs bija beidzis, klausītāju sejās palika jautājums: Vai tad vairāk nebūs? Aplausi kā nevienam. Ivars Lindbergs priecīgi iebēra savu pulksteni kabatā.

Tas lieku reizi pierāda, ka tādos tautas svētku laikos, kādi ir dziesmu svētki, arī rakstnieku rītos blakus citiem sniegumiem vajadzīgi sniegumi tautas dzīvās valodas humorā. Klausītāju atsaucība Kuraž Kriša poēmai un viņa lasījumam pierāda Kuraž Kriša meistarību vielas un valodas izvēlē šīm dzejas veidam.

Jāpiemin, ka aiz šī segvārda — Kuraž Krišs — ir priecīgi noslēpies tas pats Kārlis Zvejnieks, kas blakus savam dienišķajam dienas darbam paspējis dot ievērojamu devu latviešu rakstniecībai ar saviem romāniem, stāstiem un dzejoļiem.

Šai humoristisko poēmu krājumā sakopotas sešas poēmas: „Vecgad vakars Stiernīpes", „Būdles iešēn", „Jāņ mūs pusē", „Zajumball", „Sport svētk Pope" un „Rudiņ dziesm" un viena balāde — „Balad par Kriš Kreveļ, cilvēks, kuŗš milēj ūden un jūr". Ir aizkustinoši, lasot ierakstu veltījuma lappusē: „Veltīts manai vecmāmiņai Andrejmammai".

Šis ventiņu valodā, vai kā dažkārt rakstos tiek saukta par tāmnieku izloksni, uzrakstītās dzīvās dzejas rindas ir bagātas ar mūsu dzimtenes tautas dzīves ainavu, asprātību, rakstura sejām un gadu simtu ieveidotām psicholoģiskām reakcijām. Kuraž Krišs viss to ievijis mūzikālā dzejas rindā.

Kuraž Krišs šodien ir Ersts Amerikā. Viņš ir devis receptes un zāles ne vienam vien depresijas nospiestam cilvēkam. Viņa jaunā grāmata „Ventiņ pus" varētu būt laba zāle daudzām nogurumā un melnā depresijā iestītām galvām. Mūsdienu komplicitāte uzbrūk ar daudziem nezināmiem ik dienas. Kaut mēs spējuši apzināties, cik mūsu dzimtā valoda, mūsu tautas pagātnē uzkrātā psicholoģiskā ainava, kas nāk un ienāk mūsos no mūsu dzejas, mūsu rakstiem un mūsu grāmatām, cik viss tas satrauktam garam spēj vairāk palīdzēt nekā tabletes.

Bet kad plave puķs vēl ziede,
Bi pavisam citād dzīv:
Ne tad sals, oukstums biede,
Katram bi sov dāršen brīv. . .
(93. lpp.)

Divu mākslu klasiskais meistars Reinis Birzgalis, kuŗš ir viens no tiem nedaudzajiem, kas mūsu dzimtenes dienu cilvēka smagnējo lirismu un kustības humoru ir spējis tik oriģināli pašīdt devīgi. Katrai lappusei ir vismaz viens, dažām pat divi zīmējumi. Tie ir tikpat izteiksmīgi kā Kuraž Kriša dzejas balss un doma. Arī vāka zīmējums — ar runci, suni, bērnu un priecīgu ventiņu dzīvotāju devusi Reiņa Birzgaļa meistarīgā jelūta un rokā.

Glītā apdarē grāmatu izdevis Alfrēda Kalnāja apgāds, kas, par spīti smagiem zaudējumiem, kuri tam radās laupītāju iebrukumā aizvadītajā pavasarī, atkal turpina dot labas latviešu grāmatas.

Kultūras chronika

Toronto latviešu tenors Žanis Zentiņš nule pabeidzis ieskaņot latviešu komponistu dziesmu skaņu plati, kas drīzumā iznāks skaņu studijas „Harmonija" apgādā Čikagā. Skaņu platē uzņemtas visvairāk Alfreda Kalniņa, Jāzepa Vītola, Jāņa Mediņa, E. Melngaiļa, Jurēviča un J. Norviļa dziesmas, no kurām vairākas trimdā ļoti reti vai nemaz nav dziedātas. Programmu Ž. Zentiņam līdzējusi iestudēt pianiste Vera Leinvēbere, kas arī veikusi klavierpavadījumu ieskaņotajā platē.

Augstvērtīgs koncerts

MILDAS GRIMMAS— ŠTRAUSAS UN HUGO ŠTRAUSA MŪZIKAS VAKARS TORONTO

Toronto latviešu koncertapvienības šīs sezonas atklāšanas koncerts notika 12. oktobrī Latviešu namā.

Mildai Grimmai-Štrausai (soprāns) ir bagātīgs balss materiāls, lieliska elpas technika un balss attīstības pakāpe. Mākslinieces dziedājums vispār ir balstīts uz teksta tulkojumu, loģiski, viegli un saskanīgi veidojot teksta frazes. Mūzikālais raksts māksliniecei nesagādā nekādas grūtības. Pirmās pieces Jāņa Mediņa dziesmas dziedātas rečitātīvi raiti. Izjusti gleznains bija „Mīlestības krāšņais koks" veidojums. Turpinājumā tā paša komponista darbos „Nokturna", „Noskaņas vīns" un „Snauda" varētu vēlēties vairāk kantilēnas viengabalainību, ja nepieciešams, kaut vai uz dikcijas rēķina. Pirmās daļas nobeiguma dziesmas „Runcis un zvirbuļi", kā arī „Runcis zābakos" var uzskatīt par paraugizpildījumu. Šīs jautrās kaprīzās kompozicijas prasa gandrīz vai visu vokālā izpildītāja mākslinieciskās dotības: elastīgi vieglu dziedājumu, dzirkstošu skaidru tekstu un loģisku dzīvīgumu dziesmas rakstura attēlošanai. Mildas Grimmas-Štrausas priekšnesums šai ziņā patiesi ievērojams.

Otrā programmas daļā Jāzepa Vītola darbus dzirdējām rūpīgā, uzmanīgā, spraiguma un skanīguma pilnā dziedājumā, piemēram, „Skatāt ļaudis, re' kur cēls". A. Štūrma divas dziesmas gribētos dzirdēt mazāk ekspresīvas, ar neiztraucētu noskaņu. T. Ķeniņa komplicētās dziesmas tikai reti ir izdevies dzirdēt tik brīvā un vieglā strāvojumā.

Otrs solists bija pianists Hugo Štrauss. Viņš spēlēja Jāņa Mediņa un Alfreda Kalniņa kompozicijas. Štrausa spēle ir brāzmaina, techniski droša. Dinamiskais veidojums, sevišķi Alfr. Kalniņa „Balādē", bija dziļi izjusts un noskaņas pilns, kas ar Štrausa raksturīgu vieglo spēles veidu tik kā attālina no materijas. Klavieru pavadījumos Hugo Štrauss ne tikai spēlē, viņš mūzicē. Kompozicijas elementi pēc iespējas tiek saskaņoti ar solopartiju par vienu harmonisku vienību.

Cerēsim šos augstvērtīgos solistus dzirdēt atkal.

O. Indzers

Dr. Jāzeps Lelis un Lalita Muižniece

VALODAS MĀCĪBAS PRINCIPI

PIEZĪMES PAR DIVREIZDIVI NOMETNES LATVIEŠU VALODAS SEMINĀRU

I

Tā kā par Divreizdivi nometnes latviešu valodas semināru sabiedrībā bijusi dzīva interese, pastāstīsim mazliet vairāk par tā saturu, izkārtojumu, metodēm un šķietamiem rezultātiem; mēģināsim izvērtēt, ko semināra programma devusi pašiem lektoriem jaunu atziņu veidā, kā arī dosim savus ierosinājumus līdzīgām programmām nākotnē.

Vissvarīgākais semināra programmā bija laika faktors. No psīchologiskā viedokļa valoda ir diendienā koptu paradumu komplekss. Tādu nevar iemācīt vai pat „noslīpēt" septiņās dienās, tāpat kā tik īsā laika sprīdī nevar īsti iemācīt nevienu citu māku (piemēram, baletdejošanu, klavieru spēli, galdnieka amatu u.t.t.), ko cilvēks apgūst tikai ilgāka laika diendienas vingrinājumos. Tādēļ abiem lektoriem, uzņemoties semināra vadību, tūlīt bija jāielēš šis laika ierobežojums un valodas mācības viela vai nu stipri jāsašaurina apjomā (koncentrējoties tikai uz vienu vai dažiem latviešu valodas aspektiem), vai arī jāmāca pavisam teorētiskā veidā kā intensīvs visas gramatikas atkārtojuma kurss.

Izšķīrāmies par otru veidu, dodot semināristiem iespējami pilnīgu latviešu literārās valodas gramatikas pārskatu, praktisko vingrinājumu daļā atstājot kompoziciju rakstīšanu un idiomu ilustrācijas. Lēsām, ka semināristi būs koledžas vecuma latviešu jaunieši, kuŗiem jau bijusi saskare ar latviešu valodas gramatiku latviešu papildskolās un koledžās nostiprinātas angļu valodas gramatikas zināšanas. Šī aplēse izrādījās pareiza. Dodot iespējami pilnīgu latviešu valodas gramatikas pārskatu, salīdzinot un kontrastējot angļu un latviešu valodas elementus, cerējām sniegt semināristiem septiņās dienās praktiski visiespējamāko: apvienotu teorētisku latviešu valodas pamatu, kas terminoloģijā un elementu salīdzinājumos saistās organiski ar viņu gramatikas zināšanām angļu valodā, kā arī izejas punktus latviešu valodas gramatisko zināšanu paplašināšanai, kad viņi paši kaut kad nākotnē to vēlētos darīt. Vērtējot semināristu reakciju pēc nedēļas darba, šķiet, ka tas visumā arī izdevies.

Pirms semināra sākuma bijām izveidojuši lekciju plānu un iesnieguši to Divreizdivi vadībai. Plānā bija paredzēti 22 pusotras stundas gaŗi mācību periodi jaunai vielai un 6 mācību periodi atkārtojumiem vai vielas papildināšanai citu (piemēram, literātūras grupas) lektoru lekcijās. Kompozicijai (teikumu mācībai, idiomām un sacerējumu rakstīšanai) bija plānoti 7 mācību periodi; pārējie 15 bija domāti skaņu un vārdu mācībai. Diemžēl, vispārēju Divreizdivi nometnes programmu pārkārtojumu dēļ vielas atkārtojuma daļa bija jāsaīsina, tomēr, tā kā semināra programma bija plānota elastīga, tās saturs necieta.

Par rokas grāmatu gramatikas studijām semināra dalībnieki saņēma V. Bērziņas-Baltiņas „Latviešu valodas gramatika" jaunāko izdevumu, jo šī gramatika tiešām skaŗ visus latviešu valodas aspektus, tās viela nav sadrupināta pa lekcijām, tās teksts rūpīgi korriģēts. Tomēr, lai septiņās dienās kaut ko iemācītu, bija nepieciešams vadīties pēc modernās lingvistikas zinātnes principiem, nesekojot tradicionālajai metodikai. Šai sakarā sagatavojām materiālus, vietumis lietojot vienkāršotu terminoloģiju, modernāku vielas sakārtojumu un pārstrādājumu.

Lai nerastos pārpratumi, vēlamies uzsvērt: pārkārtojumi attiecas tikai uz latviešu valodas mācīšanas metodēm, tajās lietoto terminoloģiju, vielas sadalījumu, varbūt arī uz „valodas filozofiju," bet ne uz pašu latviešu valodas uzbūvi. Citiem vārdiem: ir iespējams un vajadzīgs atrast vienkāršākus, īsākus un tiešākus veidus runāšanai par latviešu valodu resp. tās mācīšanai, bet mums nav padomā „vienkāršot" pašu latviešu valodu, kā daudzi, šķiet, to pārprot, metodikas maiņā saredzēdami pāri darījumu pašai valodai. Tāpat mums nav padomā grozīt nekā, ko patvaļīgi, bez oficiālas sankcijas nevar darīt ne atsevišķa DV nodaļa, ne arī kāda filologu grupa: mainīt vārdu pareizrakstību, svešvārdu adoptēšanas mechanismu (kas mums tiešām vietumis lāga nedarbojas), interpunkciju, jaunu vārdu vai formu uzspiešanu, citu „ravēšanu" u.t.t. Tādas lietas var darīt tikai visu valodas lietotāju apjomā oficiālas izglītības vai kultūras iestādes. Kā „tautas pārstāvji", tā „speciālisti" te var tikai kaut ko ieteikt, ne uzspiest.

(Turpinājums nāk. numurā)

Ausma Jaunzeme

ES

Atpogāju savu krūti,
izņemu savu sirdi
un dodu tev.
Ņem.
Mana sirds puto pāri,
pārpilns kauss
dzidra vīna.
Es nekaunos savu sirdi
Dzer!
valkāt kailu uz krūts
neslēpjot.
— Redzi.

Ķermenis ir labākais izjūtu paudējs

VIJAS VĒTRAS SAKRĀLĀS DEJAS DRAUDŽU DARBINIEKU SAPULCES NOBEIGUMĀ ŅUJORKĀ

Beidzoties LELDAAs austrumu apgabala draudžu darbinieku un mācītāju konferencei, Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Jonkeru baznīcas sarīkojumu zālē daudzie sanāksmes dalībnieki un viesi 14. oktobrī varēja vispusīgi iepazīties ar iecienītās mākslinieces Vijas Vētras dejošanas mākslu. Programmā bija uzņemtas visvecākās indiešu klasiskās sakrālās dejas, no kuŗām viena esot ap 3000 gadu veca, bet arī mūsu dienās baznīcās dejotās sakrālā rakstura dejas.

Pirms priekšnesuma dejotāja ļoti reljefi ar roku, acu, kāju un visa ķermeņa kustībām ilustrēja tās izjūtas, kuŗas atrod izteiksmi indiešu dejās. Liela nozīme tajās piekrīt sevišķi acu un sejas izteiksmei, sevišķi izkoptai jābūt roku technikai. Mākslinieces paskaidrojumi deva skatītājiem iespēju labāk izprast un izjūst savdabīgās indiešu dejas, kuŗas Vija Vētra sniedza īpaši ieskaņotās indiešu tautas instrumentu mūzikas skaņās.

Indiešu mūzika ir orientāla, vienmuļa, nelielu intervallu apjomā, bet tomēr noskaņu un ritmu bagāta. Sniegtajās indiešu sakrālajās dejās Vija Vētra ar lielu ekspresiju un bagātīgu techniku parādīja tiekšanos pēc gaismas, pēc atpestīšanas, apliecināja Dieva godināšanu un pielūgsmi. Viņas pēdējā deja pauda gaismas uzvaru pār tumsu, labā uzvaru pār ļauno. Interesantas un īpatas bija četras dejas, kuŗas ilustrēja indiešu rakstnieka Tagores dzeju tekstus, dejotājai ar kustībām izceļot katru teikumu, katru ainu, domu un izjūtu.

Vijas Vētras pārliecība ir, ka ķermenis, kas ir Dieva radīts, ir arī labākais cilvēka izjūtu un domu izteicējs, pat labāks par vārdiem. Ar ķermeņa kustībām un izjūtām var Dievu pielūgt un godināt, atdodot sevi visu Viņa varai. Tādēļ sakrālajām dejām būtu ierādāma vieta dievkalpojumos — ne jau kā izrāde, bet kā psalmu ilustrējums. Vija Vētra aizrādīja, ka jau dejojusi sakrālās dejas dažādu konfesiju dievkalpojumos, bet ne latviešu baznīcās.

Programmas otrā daļā Vija Vētra sniedza dejās izjustu, vieglu un graciozu S. Bacha „Tokātas" un „Korāļa" ilustrējumus, kuŗus jau daudzkārt dejojusi baznīcās. Jauko iespaidu pavairoja vienkāršais, gaŗais un piegulošais baltais kostīms, „Korālī" to papildinot ar vieglu baltu plīvuru. Savu sakrālo deju programmu māksliniece pabeidza ar dejām pēc A. Štūrma „Svītas" — vienkāršā, sirsnīgā un latviskā izjūtā.

Daudzie skatītāji savdabīgo programmu noskatījās ar lielu interesi, apveltīdami mākslinieci ar pelnītiem pateicības aplausiem. Atzinību visu sanāksmes dalībnieku vārdā izteica māc. T. Vēdzele. Draudzes dāmu komiteja bija rūpējusies par cienasta galdu.

A. Cenne

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Ceļa Biedrs" Nr. 8 (118), mēnešraksts kristīgai dzīvei, šāgada oktobŗa burtnīca, biedrības Sējējs izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

„Jaunā Gaita" Nr. 64, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Laimonis Zandbergs, 64 lpp.

romāns

PANDORA

ARTURS VOITKUS

(66. turpinājums)

Brunis beidzot tomēr ļāvās pierunāties, un divatā viņi aizbrauca uz biedrības māju, kur bija paredzēts viceministra Avota priekšlasījums. Biedrības mājas priekšā jau gaidīdami stāvēja pagasta vecākais, valdes locekļi, aizsargi un skolas mazpulks. Meiteņu rokās bija lauku ziedi. Mazpulka vadītājs nervozi vīstīja vaļā un ciet papīros iesaiņotu rožu pušķi. Tas bija ar rīta autobusu atvests no Jelgavas.

— Tu redzi, kā jāsagaida lieli kungi, — Brunis teica. — Viss kā vajag — orķestris, ziedi, karogi.

Avotu piebraukšana un apsveikšana tomēr nenotika kā iecerēts. Kad ministrijas smagā, melnā mašīna parādījās ceļa līkumā, sagaidītāji steigšus sastājās pa vietām, no biedrības nama durvīm līdz ceļam izveidodami goda sardzes gaiteni, un aizsargu pūtēju orķestris sāka spēlēt maršu. Pirmais akords atskanēja tieši tai brīdī, kad auto apbrauca kādu zirdzinieku. Vai nu orķestra skaļais pūtiens, vai arī auto negaidītā parādīšanās zirgu sabiedēja. Tas iecirta galvu, parāvās sāņus un tad negaidot metās pavisam neloģiskā virzienā — tieši uz auto pusi. Lai izvairītos no sadursmes, šoferis stūri strauji pasvieda pa kreisi — un auto priekšējais kreisais ritenis ieslīdēja diezgan padziļi grāvī. Vienu mirkli auto vēl it kā šaubījās, bet tad pilnīgi nolikās uz kreisajiem sāniem. Sagaidītāju pulks īsu brīdi stāvēja sastindzis un elpu aizturējis, bet tad iesaukdamies metās pie tik necilu galu dabūjušā satiksmes līdzekļa. Kad piesteidzās pirmie palīdzētāji, gaisā palikušie labās puses riteņi vēl griezās ap savu asi, un Aivars Avots, kas bija sēdējis šoferim līdzās, pašreiz bīdīja uz augšu auto labās puses durvis.

— Paskaties, kāpj kā no pagraba, — Brunis, citu galvām pāri skatīdamies, runāja. — Liekas, pakaļējā sēdeklī arī kāds kūņojas.

Pieskrējušie pagasta darbinieki auto pakaļējās durvis atvēra no ārpuses. Pa tām vispirms izrāpās pajauns vīrietis — Avota sekretārs, tam sekoja Ilga. Kritienā viņas drēbes bija saburzītas un mati izjaukti.

— Ministra kundze, piedodiet . . .. — sekretārs mēģināja Ilgai sniegt roku pretim, lai palīdzētu izkļūt no apgāztās mašīnas. — Nelaimes gadījums, tā sakot... Zirgs...

— Zirgs! — Ilga šņāca un mēģināja sakārtot drēbes. — Te nav vainīgs zirgs, bet gan kāds ēzelis!

— Tu taču neesi ievainota? — Aivars, pieri taustīdams, jautāja sievai. Viņš pieliecās tai klāt, lai citi nedzirdētu: — Savaldies!

— Lauzts jau nekas nav, — Ilgas acis meta zibeņus uz šofeŗa pusi, kas pašreiz līda laukā no auto. — Un tev?

— Ieskrēju ar pieri logā. tas viss. Varēja būt ļaunāk. Kā dziesmiņā saka:

Nav nekāda liela vaina,
Tikai galva jāapmaina.

Šoferis bija nelaimīgs:

— Ministra kungs....

Tālāk viņš netika, jo bija piesteidzies pagasta vecākais un, mēģinādams izlikties, ka Avotu ierašanās notikusi tieši paredzētajā kārtībā, ieņēma pamatstāju un sāka apsveikšanas runu.

„Ļoti godātais ministra kungs! Ļoti godātā ministra kundze! Dāmas un kungi! Man ir tas gods un patīkamais pienākums jūs apsveikt šai saulainajā dienā, kad visa daba krāšņā cēlumā . . . nē, cēlā krāšņumā. . . .Kad visa daba, tā sakot, plaukst un zeļ... un zeļ... un zeļ . . ."

— Nu jau tā kā būtu sazēlusi, — Brunis čukstēja, un Uldis pasmīnēja.

Pagasta vecākais slepus paskatījās papīra lapiņā, ko visu laiku bija burzījis pirkstos.

„. . . un pateicoties jūsu nenogurstošajām pūlēm ir sasniegusi saimnieciskās produkcijas kāpinājumu... nē, piedošanu, tas ir otrā pusē . . ." viņš apgrieza papīru otrādi. „. . . un zeļ tāpat kā mūsu atjaunotā... atjaunotā . . ."

Kā palīga meklēdams, pagasta vecākais atskatījās pār plecu; atmiņa viņu bija pilnīgi atstājusi, bet visu runu no lapas nolasīt arī negribējās. Orķestra vadītājs pagasta vecākā izmisuma skatienu pārprata, padeva zīmi, un orķestris visā spēkā sāka pūst „Nevis slinkojot un pūstot . . ."

Runas laikā Ilga bija daudzmaz sakārtojusi saburzītās drēbes un pajauktos matus. Viņai bija izdevies pat savilkt seju smaidā, un kad maza meitene mazpulka dalībnieces tērpā tai pasniedza ziedu pušķi, viņa pasmaidīja vēl mīlīgāk un pieliekusies meitenīti noskūpstīja uz pieres. Tad viņa pārlaida skatienu sapulcēto baram, un viņas un Ulža acis sastapās. Viņa pamāja ar roku, pasmaidīja uzvarētājas smaidu un iekārās Aivaram elkonī.

Priekšlasījuma laikā Ilga sēdēja pirmajā rindā, ziedu saišķi rokās un uzmanīgi sekoja katram vira runātajam vārdam. Aivars stāstīja par Vācijas saimnieciskajiem sasniegumiem, kādus vērojis šī pavasaŗa braucienā. Noslēgumā viņš pieskārās politiskajai situācijai:

— Mēs varam būt mierīgi, — viņš teica. — Vācijā neviens kaŗa nevēlas. Esmu runājis ar desmitiem saimniecisku darbinieku, un mans slēdziens ir skaidrs; viss, ko tie grib, ir miers. Tikai tad iespējams saimniecisks uzplaukums. Bezdarba tur nav — tāpat kā pie mums. Stipra centrālizēta vara, mērķtiecība visos pasākumos un nešaubīga ticība valsts vadītājam ir trīs raksturīgākās iezīmes. Šie trīs elementi raksturo arī mūsu valsts dzīvi kopš 1934. gada maija. Mūsu Valsts un Ministru Prezidenta Dr. Kārļa Ulmaņa vadīti, mēs ejam pretim gaišai nākotnei. Tikai ticībā, ticībā nepagurt!

Pēc priekšlasījuma Aivars brīdi pakavējās pagasta vadītāju pulkā. Viņš izturējās brīvi, draudzīgi un vienkārši, un ļaužu acīs bija lasāma sirsnība. Jau sākumā viņš bija pamanījis Uldi un Bruni un, tiklīdz paguva atbrīvoties no pagasta darbiniekiem. devās sasveicināties.

— Varens pagasts, — viņš Uldim teica. — Tu vari būt lepns. ka tev mājas tādā vietā.

— Pagasts uz goda, — Uldis paraustīja plecus. Labāk saki, vai tas taisnība, ko tu teici par Vācijas miera mīlestību. jeb vai tas domāts tautas prātu nomierināšanai?

Pirms Aivars puguva atbildēt, pienāca Ilga.

— Sveiks! — viņa sniedza Uldim roku. — Monikas nav?

No viņas pirkstiem Ulža delnā ielēca dzirksts, un karsta strāva izjoņoja cauri tā ķermenim.

— Nē. Viņa..viņai pie bērna... Bet kā būtu, ja jūs abi atbrauktu uz kādu brīdi uz Birņiem?

(Turpinājums sekos)

Top jaunais vīns

I

„Aizvadītā vasara, kas pirmajā posmā bija slapja un pavēsa, nedaudz pazeminājusi cukura procentu šāgada vīnogu ražā. Bet jāsaka, ka raža tomēr ir laba. Ja pieliksim jaunajam vīnam nedaudz vairāk cukura, tas būs tikpat labs kā iepriekšējie gadagājumi un sagādās daudzus prieka brīžus mūsu tautiešiem — mājas vīnu raudzētājiem," pastāsta Fricis Sirmais Niagarā, kas Latvijā bija pazīstams kā Madonas apriņķa dārzkopības inspektors, bet tagad mūsu tautiešu aprindās zināms kā vīnogu sulu lietpratējs.

Reizē ar avīzes cilvēka ierašanos Fr. Sirmā dārzniecībā, iebrauc arī vēl citi torontieši, kas nedēļas nogalē ieradušies paprieCāties par Niagaras dārziem zeltīto lapu ietērpā, pie tā paša nokārtojot arī praktiska rakstura darījumu — saņemot pasūtināto vai aizrunāto vīnogu sulu. Kā noskaidrojas, oktobris Fr. Sirmajam ir pats karstākais darba laiks, kad nepārtraukti skan tālruņa zvans un sabrauc automašīnas no dažādām pilsētām, kur mīt latvieši. Katrai mašīnai aizmugurē jau ievietots lielāks vai mazāks vīna balons, nodrošināts ar koka apvalku vai ieguldīts īpašā pinumā, kas aptveŗ pudeli un reizē ir arī parocīgs nešanai un iecelšanai spēkratos.

Fr. Sirmā vīna pagrabos izspiestā sarkanō vai balto vīnogu sula ir jau mucās un, ja pasūtinātāji tā vēlējušies, arī jau „iedarbināta", t. i. ar pielikto cukuru un speciālo vīna raugu sākusi rūgt. Tas mājas vīna gatavotājiem aiztaupa darbu, jo atliek vairs tikai pievienot vēl trūkstošo cukura devu un vērot, kā balonā rūgst un veidojas jaunais vīns.

Kuŗai sulai dot priekšroku — balto vai tumšo vīnogu? Tā ir gaumes un garšas lieta, atkarīga no tā, kuŗu vīna šķirni katrs vairāk ciena. Taču lielais vairums mājas vīnu gatavotāju izvēlas tumšās, visbiežāk t. s. Concord vīnogas, kuŗas beigu produktā, pasniedzot viesiem glāzēs, pārvērtušās tumši sārtā un dzirkstīgā šķidrumā. Baltās vīnogas, kuŗas vīna raudzētāji sauc par „Niagaras baltajām", šogad ienākušās sevišķi smagiem, sulīgiem ķekariem.

Vīnu raudzēšana patiesībā ir īpaša zinātne, kuŗā var iedziļināties, meklējot jaunus ceļus un paņēmienus, kā iegūt augstvērtīgāko un gardāko vīnu. Šī raksta nolūks tomēr nav pakavēties pie visām smalkajām niansēm, nedz arī attīstīt kādu jaunu šķirni. Lai tas paliek atstāts mūsu tautietim prof. E. Žubeckim, kas strādā netālu no Sv. Katrīnām — Vainlendas eksperimentālajā stacijā (Horticultural Experiment Station Vineland) un jau gadiem strādā šīs nozares pētniecības darbā. Varbūt cienījamais profesors, izlasot šīs rindas, kādā vaļas brīdī varētu uzrakstīt mūsu laikrakstam kādas rindkopas par savu darbu un pieredzi?

Tagad tomēr jāatgriežas pie parastās vīnogu sulas, kuŗa pat bez speciāliem vīna raugiem un raudzēšanas stikliņiem, bez jebkāda riska pati no sevis dabīgā ceļā, dodot labu vīnu. Kā tikt no pilna vīnogu ķekaru bušeļa līdz gatavam labam vīnam, to visu rakstā nav iespējams iztirzāt. Pamatpaņēmiens, ja vīna entuziasti arī sākuma darbu veic paši, ir: vīnogas nomazgā, attīra no kātiņiem un tad kubulā vai citā traukā saspaida, un no šīs sašķaidītās masas dabū laukā „visus labumus", pat visu iespējamo krāsu no vīnogu miziņām. Taču šis darbs daudzās pilsētu mājās nav iespējams, jo vīnogu masa rūgstot tā smaržo, ka var saost pa gabalu; sarodas arī mazās t. s. augļu mušiņas, kuŗas grib piedalīties vīna gatavošanā... Ievērojot šos blakus apstākļus, kļūst saprotams, kādēļ gandrīz visi mūsu tautieši izvēlas jau gatavu vīnogu sulu, kuŗu var iegādāties par 1,50 dol. galonā.

Katrs vīna gatavotājs zina, ka labs ir tikai tas vīns, kas labi norūdzis un nostāvējies. Taču ir zināmi gadījumi, kad oktobrī uz pilsētu atvesto vīnu jau pēc jaunā gada sagaidīšanas sāk nogaršot. Ja pirmās glāzītes saturs it kā rada diezgan jūtamu, asu piegaršu kaklā, tad nākošās jau pavisam viegli „aiziet lejā". Tā bieži jauno vīnu izlieto, tā gala produktu — labi nostāvējušos vīnu nemaz nesagaidot. Vēl vieglāk šādu negatavu vīnu nelietderīgi izmantot, ja to jauc kopā ar augļūdeni, jo šādā atšķaidījumā katrs jaunais vīns viegli un patīkami iedzerams. Bet sekas?

Pretēji šī svaigā vīna lietotājiem, ir zināmi tautieši, kas savās mājās Toronto priekšpilsētā Skarboro zem kāpņu telpām izbūvējuši īpašus vīna pagrabus, kuŗos guļus saliktās pudeļu rindas palaikam pārskata, bet nelieto jaunāku par vismaz 5 gadus vecu vīnu.

Visi mūsu tautieši, kas nodarbojas ar mājas vīna gatavošanu vai citu dzērienu „brūvēšanu", kuŗos cuukurs pārrūgst alkoholā, bieži vien, pašiem nemaz nezinot, pārkāpj „likuma burtu" un būtu sodāmi, ja lieta nāktu gaismā vai ierastos kontrole mājās. Bet pie šīm lietām — cik lielos kvantumos var vest mājās un raudzēt vīnu, vai dažu tautiešu ierosināto „latviešu mājas vīnu gatavotāju un garšotāju biedrību" varētu oficiāli reģistrēt pilsētas valdē, tāpat par to, kur sanāksmes ar dažādu vīnu garšošanu varētu notikt, sabiedriskajās telpās vai privātmājās izbūvētajās „rekreišen rūmēs", — pakavēšos nākošajā rakstā „Kausu salda vīna sniedziet!"

Jānis Vairdotis

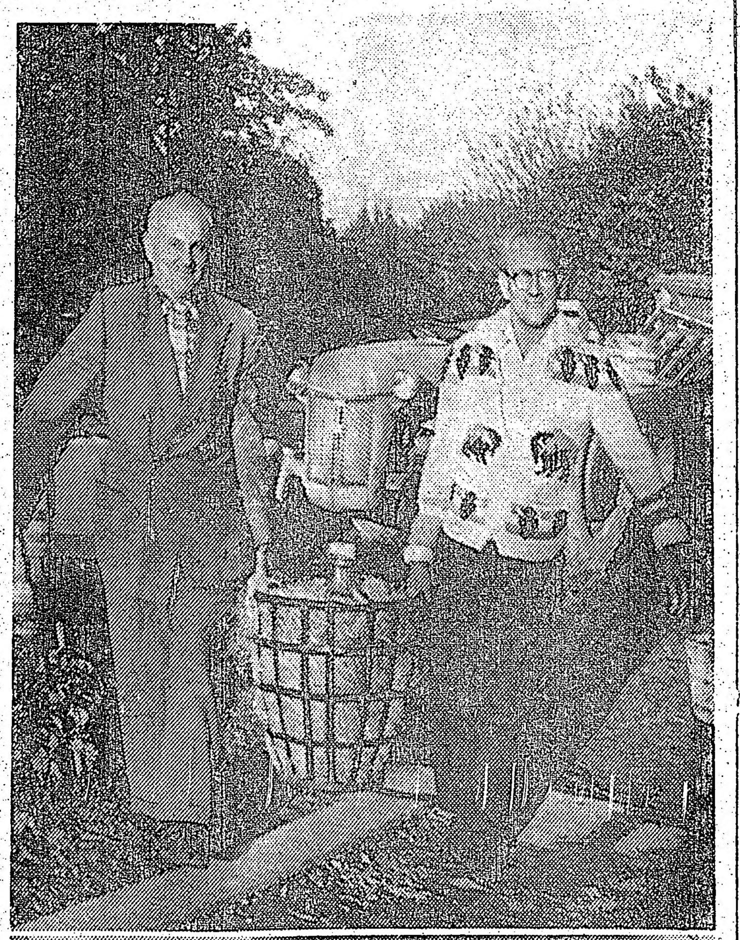

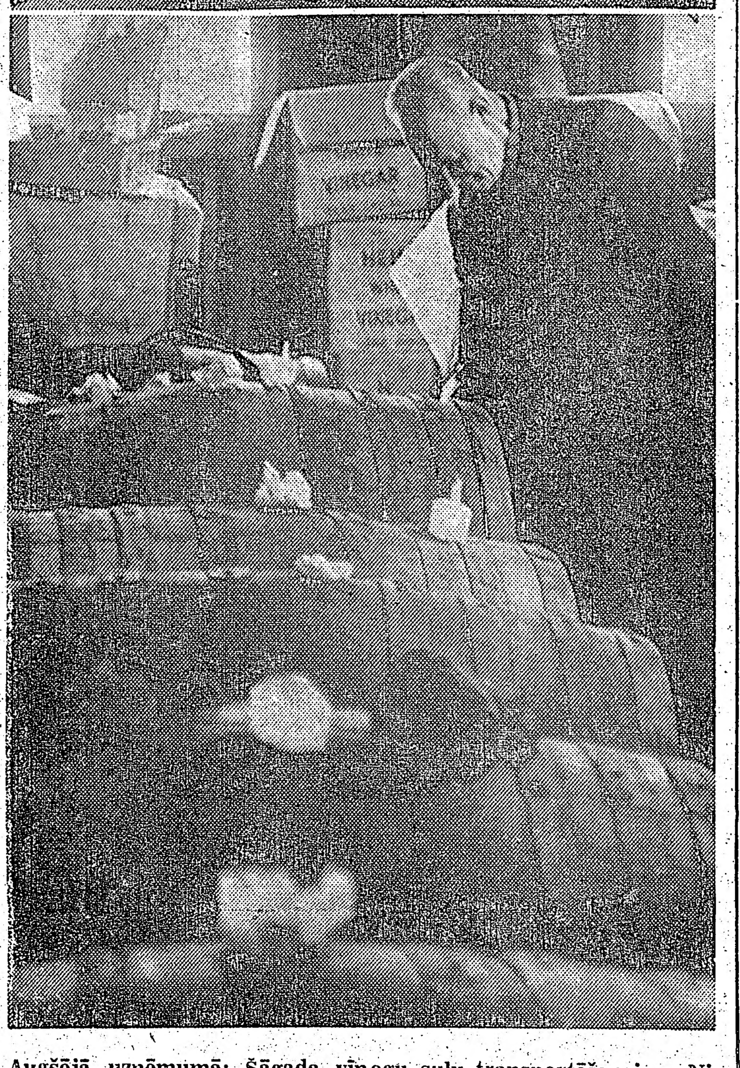

Augšējā uzņēmumā: Šāgada vīnogu sulu transportēšanai no Niagaras uz Toronto 10 galonu balonā uz savu automašīnu nes torontieši Jānis Mežītis (pa kreisi) un Jānis Kūlnieks. — Apakšējā uzņēmumā: Rūgšanas procesu un vīnogu sulas temperatūru savā Niagaras noliktavā kontrolē Fricis Sirmais. Foto: J. Liģers

BALTIEŠU FESTIVĀLI . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Valde vienojās, ka arī šogad pēc iepriekšējo gadu parauga rīkojama svinīga Latvijas valstssvētku pieņemšana Latviešu namā Toronto, paredzot to 17. novembrī. Sakarā ar paplašinātajām Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svinībām nākošajā gadā, tām jau sarunātas Massey Hall telpas Toronto.

Paplašinātajā valdes sēdē bez pr-ža J. Niedras piedalījās viņa vietnieki T. Kronbergs un A. Rāviņš, sekretārs J. Skrastiņš, kasieris K. Tannis, vēlēšanu komisijas pr-dis J. Grodnis, izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, jaunatnes nozares vadītājs M. Zandbergs, informācijas nozares vadītājs M. Vāgners un palīdzības nozares vadītājs K. Priedītis, bet no revīzijas komisijas J. Rolavs, B. Senkēviča un Z. Miezītis.

R. N.

PATEICĪBA

Izsakām dziļāko pateicību mācītājam A. Brieža kungam par izjustiem izvadīšanas vārdiem mūsu mīļā vīra un tēva Kārļa Valdmaņa aizvadīšanā uz mūžīgo dusu, tā arī par mierinājumiem palicējiem.

Tāpat mūsu sirds dziļākā pateicība radiem, draugiem un pazīstamiem, kuŗi ar patiesā sirsnībā teiktiem līdzjūtības vārdiem un palīdzību piedalījās nelaika izvadīšanā.

Dzīvesbiedre Janina Valdmanis
un dēls Valdis

Dzintarzemiešu izstāde

Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme divu dienu ilgās gleznu izstādes atklāšanā Sv. Jāņa baznīcas telpās Toronto 21. oktobrī bija ieradušies ap 50 mākslas draugu, kuŗiem klātesošos māksliniekus (nebija ieradies tikai Jānis Audriņš un Francis Bange) priekšā stādīja skates organizētājs un viens no torontiešiem, kas ar saviem darbiem piedalījās, Pēteris Kārkliņš. Pēc tam uzrunu teica Maksimiliāns Mitrēvics, pateicoties kollēgām par piedalīšanos izstādē un apmeklētājiem par atsaucību, kā arī nolasot saslimušā korporācijas seniora Jāņa Audriņa „uzrunu".

Šī izstāde ir nozīmīga divējādā ziņā, — savā rakstā cita vidū norādīja J. Audriņš, — jo šī ir pirmā Dzintarzemes dalībnieku izstāde Kanadā un ievada korporācijas 45 gadu dibināšanas atceri. Dzintarzeme dibināta 1923. gada 19. martā un ir vecākā latviešu mākslinieku organizācija, kas pašreiz darbojas, arī svešumā sekojot savai devīzei: Dailei, Draugam, Dzintarzemei, jo dailei kalpo visi mākslas virzieni. Dzintarzemieši tomēr netiecas pēc modernajiem mākslas novirzieniem, lielāko vērību veltījot latviskiem tematiem. Apstrādājot latviskos tematus arī svešumā, dzintarzemieši vēlas darboties latviskajai gara pasaulei un palīdzēt uzturēt latvietības garu mūsu tautā.

Šo domu izstādes darbi arī skaidri apliecināja. Vairums gleznu bija ar izteikti latviskiem tematiem, t. s. abstraktās mākslas darba nebija neviena. Pavisam bija redzams 61 darbs, no tiem 6 bija devis Jānis Audriņš, 6 — Francis Bange, 8 — Otto Grunde, 7 Pēteris Kārkliņš, 10 — Maksimiliāns Mitrēvics, 10 — Kārlis Šaumanis, 8 Arnolds Sīmanis un 6 — Jānis Kuga.

Otrā dienā ap pusdienas laiku izstādi jau bija apmeklējuši ap 350 interesentu, kas liecina, ka latviešu mākslas draugiem joprojām tuvāka ir „vecā māksla", kuŗā gleznotais saprotams, nekā bezpriekšmetīgās mākslas mīklas. Latvieši reiz nu ir konservatīva tauta, mīl to, kas sirdi iesilda, bet nemīl skriet pakaļ visiem modernisma vējiem. Un vai mīlestība uz latviskajiem tematiem arī mākslā nekalpo tieši tam, ko svešuma dzīvē mēs tik ļoti izceļam — latvietības saglabāšanai? Šī izstāde, kas dzintarzemiešiem deva lielu panākumu un atzinību, nepārprotami parādīja, kāds gleznošanas veids tuvāks visai latviešu sabiedrībai, par spīti glezniecības lietpratēju ieskatiem un sludinājumiem.

To liecināja arī fakts, ka izstādes otrā dienā ap pusdienlaiku jau bija pārdoti 8 darbi — 4 Šaumaņa, 2 Kārkliņa, 1 Audriņa un 1 Mitrēvica glezna. To liecināja arī prāvais apmeklētāju skaits, kādu nepiedzīvo pat izstādēs, kuŗas ilgst vairākas nedēļas. Nav šaubu, ka līdz skates slēgšanas brīdim apmeklētāju skaits vēl krietni pieauga, tāpat droši jāpieņem, ka arī citas, bez jau minētajām 8 gleznām, atrada ieguvējus.

Vtr.

Kas notika Ītona auditorijas kasē

Mūsu laikrakstā ievietotā lasītāja vēstule ar norādījumu, ka M. Zīverta drāmas „Vara" izrādei Toronto 21. oktobrī Ītona auditorijas kasē, uzsākot iepriekšpārdošanu, bija dabūjamas ieejas kartes, sākot tikai ar 11. rindu, un nākošajā numurā ievietotais redakcijas paskaidrojums, ka dabūtas kartes arī tuvāk skatuvei, Toronto teātŗa draugos radījis zināmu satraukumu. Pēc abu paskaidrojumu publicēšanas turpināja skanēt tālrunis kā redakcijā, tā redaktora dzīvoklī, teātŗa draugiem izsakot savas domas un pastāstot savus „piedzīvojumus". No šādā veidā saņemtās informācijas nepārprotami izriet, ka abām pusēm taisnība: ieejas kartes pirmajās 10 rindās ir un nav bijušas dabūjamas... Teātŗa draugi apliecinājuši saprašanu, ka izrādes rīkotāji rezervē 2–4 rindas goda viesiem, recenzentiem u.c., bet ir ieskatos, ka 10 rindu rezervēšana šai vajadzībai par daudz, sevišķi lielajā Ītona auditorijā. Liekas, ka tas nemaz nav noticis, bet kaut kas nesaprotams atgadījies auditorijas kasē. No teātŗa draugu un mūsu lasītāju sniegtās informācijas izriet, ka iepriekšpārdošanas pirmajā dienā, varbūt arī otrā, ieejas kartes bijušas dabūjamas tikai ar 11. rindu, vēlāk tomēr arī tuvāk skatuvei. Redakcija būtu pateicīga, ja izrādes rīkotāji mūsu lasītājiem paskaidrotu, kas īsti noticis Ītona auditorijas kasē.

Amerikas latviešu teātŗa Bostonas ansambļa iestudētajai drāmas „Vara" izrādei 21. oktobrī sākoties, Ītona auditorijas zāle bija tikpat kā izpārdota, vienīgi abas pēdējās rindas, puse no 7. rindas un atsevišķas vietas citur bija neaizņemtas. Tā kā ar šo izrādi tās iestudētājs, dekorātors, ieroču kalis, tērpu izstrādātājs un galvenās Mindauga lomas tēlotājs režisors Reinis Birzgalis atzīmēja skatuvei veltītus 40 darba gadus, pēc izrādes viņu godināja Toronto latviešu organizācijas un teātrinieku pārstāvji. Šoreiz jāslavē sumināšanas noorganizēšana: lai aktieŗiem, nogurušiem no izrādes, nenāktos vēl noklausīties gaŗu apsveicēju virkni, organizācijas bija vienojušās, ka visu un arī vietējās latviešu sabiedrības vārdā jubilāru apsveiks LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra. Bez viņa savu kollēgu uz skatuves sumināja vēl tikai teātrinieku pārstāvji — Reiņa Birzgaļa līdzgaitniece Rīgas Dailes teātrī Alma Mača, pazīstamā Nacionālā teātŗa aktrise Milda Bērziņa, DV teātŗa Kanadā vadītāja Inta Purva un TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa vadītājs Hugo Miķelsons.

Redaktors

Izsakām sirsnīgu pateicību visiem, kas piedalījās mūsu vīra un tēva Jāņa Grīšļa izvadīšanā pēdējā ceļā šāgada 17. oktobrī.

Mīļš paldies A. Rāviņa kungam par viņa palīdzību.

Ksenija Grīslis
Varis Grīslis

IR VAI NAV?

Toronto inženieŗu un techniķu kopas 13. oktobrī Latviešu namā Toronto rīkotajā referāta vakarā bija ieradies ap 120 apmeklētāju, lai noklausītos inž. V. Sabanska izvēlēto neparasto tematu „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija".

„Šķīvju lieta" īstenībā ir jau vairākus gadu tūkstošus veca, par tiem stāsta senie raksti neparastā, bet pētniekiem tomēr atšifrējamā veidā — norādīja referents. Ziņojumi ir arī no viduslaikiem. Lidojošie šķīvji redzēti arī pēdējā pasaules kaŗā. Bet ziņas par to novērotajiem lidošanas veidiem nav neko daudz mainījušās — nekur nav minēts, ka tie lidojot radītu troksni. Ātrumu un fantastiskās manevrēšanas spējas uzsveŗ mūsdienu novērotāji. Visā mūsu planētā ir ap 5 milj. apstiprinātu izteicienu par šiem novērotajiem svešajiem lidķermeņiem, dažāda lieluma un formas, bet visvairāk šķīvjveidīgi. No šīm liecībām 14.000 skaitās nenoliedzamas, jo novērotāji bijuši kompetentas personas (astronomi, piloti, radara techniķi, zinātnieki u. c.) vai lielākas ļaužu grupas. Par spīti tam, ASV gaisa spēku, šo lidķermeņu, sauktu UFO pētītāju, 6 militāristu grupa, darījusi iespējamo, lai novērotājus padarītu smieklīgus. Šīs bailes no izsmiekla daudzus arī apklusinājušas. — Uz mūsu planētas nokritušas līdšķīvju drupas: Norvēģijā (Špicbergenā), Brazilijā un Kanadā. Atliekas laboratorijās sīki izmeklētas, bet lietotie metalli nav identificēti. Vienīgi braziliešu zinātniekiem izdevies daļu no sastāva noteikt kā 100% tīru magnēziju (zemes laboratorijās galīgais sasniegums bijis 99,8% tīrs magnēzijs, kādu gan komerciāli nelieto).

Meteoroloģijas profesors un fiziķis Makdonalds Arizonas universitātē arī neticējis UFO esamībai, kamēr nopietni stājies pie ziņojumu pētīšanas. Pašreizējiem pētītājiem (ASV gaisa spēku nozīmētajai grupai) neesot nepieciešamās zinātniskās kvalifikācijas, nedz vajadzīgo ierīču, lai veiktu pētījumus — atzinis Makdonalds. Tādēļ viņu standartvērtējums esot vienīgi noliegšana un izsmiešana. Šī nostāja arī kavējot kādu institūciju piešķirt plašākus līdzekļus nopietniem pasaules apmēra zinātniskiem pētījumiem. „Mēs meklējam dzīvību kosmiskajā telpā, bet šķiet, ka šī dzīvība atradusi mūs," piebildis prof. Makdonalds. Otram astronomijas zinātniekam — Dr. Alanam Hainekam, kas bija ASV gaisa spēku UFO pētījumu dienestā, beidzot apnika standartizētie noliegumi, kuŗiem viņam vajadzēja dot sava zinātniska vārda segumu. Arī viņš tagad atzīst, ka ir daudzi gadījumi, kuŗus nekādi nevar izskaidrot kā halucinācijas, balonus, satelitus vai meteoritus. Viņš pieprasa nopietnus zinātniskus pētījumus.

Inž. V. Sabanskis referātā tuvāk apskatīja pāris redzējumu no minētajiem 44.000. Klausītāji, vairumā kopas biedri, noklausījās referātu ar lielu interesi un atzīmēja grāmatu ar daļēju ziņojumu kopojumu, lai to iegādātos un paši ar šo jautājumu tuvāk iepazītos. Sagaidāms, ka inž. V. Sabanskis sniegs tuvākas ziņas kādā no gaidāmajām lekcijām.

J. U.

TORONTO ZIŅAS

● LPB Kanadas kopas un žurnāla „Jaunā Gaita" kopīgi rīkotā Jāņa Jaunsudrabiņa 90. dzimšanas dienas pēcpusdiena notiks 5. novembrī plkst.5,30 pēcpusdienā Latviešu namā. Aktrise Alma Mača lasīs J. Jaunsudrabiņa tēlojumus, bet rakstnieks Arnolds Rasa referēs par rakstnieka personību un darbiem. Hamiltonas jaunatnes pulciņa Rota meiteņu kvintets dziedās vairākas dziesmas ar Jaunsudrabiņa tekstu, bet Jaunsudrabiņa balvas šāgada laureāta Andreja Irbes stāstu lasīs Aina Zemdega. Īsu apceri par A. Irbes darbiem sniegs Dr. P. Vasariņš. Jaunsudrabiņam veltītus Aleksandra Pelēča dzejoļus lasīs Velta Toma. Sarīkojumā izlozēs arī Egona Herndorfa gleznu „Ceriņi" no „Jaunās Gaitas" ceļojošās izstādes. Lozes iepriekšpārdošanā dabūjamas pie LPB Kanadas kopas pr-ces Birutas Senkēvičas (tālr. 533—2249).

● Latviešu nama dāmu komitejas iecerētais jaunāko mūzikas talantu vakars paredzēts decembŗa sākumā. Mūzikas skolu 6.—10. klašu audzēkņi, kas vēlētos sarīkojumā piedalīties, aicināti pieteikties pie dāmu komitejas pr-ces E. Galdiņas (tel. 766–5203 vai 767—8468).

● Sakarā ar Latviešu daiļamatnieku savienības dibināšanas 20 gadu atceri 10 vietējo daiļamatnieku pulcējās savienības goda priekšsēža H. Merca mājā, lai atskatītos uz aizvadītajiem darba gadiem un pārrunātu nākotnes ieceres. Pārrunas vadīja pašreizējais valdes pr-dis A. Gugāns, savus nesenajā Eiropas ceļojumā gūtos iespaidus stāstīja H. Mercs. Tuvākajā nākotnē vairāki savienības biedri individuāli piedalīsies Toronto vanadžu rosmes dienās un Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotajā Ziemsvētku tirdziņā. Pārrunās izskanēja nožēla, ka latviešu daiļamatnieku saimei ar pavisam maz izņēmumiem nepievienojas jaunās paaudzes daiļamatnieki un lietiskās mākslas interesenti.

● Latviešu kreditsabiedrības septembŗa bilance bija 1.985.423,46 dol. Ienākumos tā galvenokārt sastādās no biedru noguldījumiem un pajām, bet izdevumos no personīgo un hipotēkāro aizdevumu atmaksām. Biedru skaits pašreiz ir 2197, par 200 vairāk nekā iepriekšējā darbības gadā; nedaudz pieaudzis arī noguldītāju un aizņēmēju skaits. Septembrī ieņemti 12.573,24 dol., bet izdoti 10.757,91 dol.; peļņa ir 1815,33 dol. Šī darbības gada kopīgā peļņa jau sasniegusi 11.092,04 dol., kamēr iepriekšējā gadā tai pašā laikā bija 8551,09 dol.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu biedrības kori 18. oktobrī apciemoja komponists un diriģents Valdemārs Ozoliņš, dodot ikvienam koristam iespēju personīgi iepazīties ar tālo ciemiņu no Kolorado. Viesis salīdzināja amerikāņu un latviešu mūziku. Amerikas mūzika, — viņš teica, — ir it kā rotaļa, tāpat kā modernās gleznas ir rotaļa ar krāsām, bet latviešu mūzika ir emociju mūzika, kuŗā komponists savas izjūtas izsaka dziesmā. Tās izjūt arī dziedonis, skaņdarbu dziedot. Mūzika ir cilvēka gara ieroči, — komponists paskaidroja, — to neviens nespēj atņemt, tikai cilvēks pats pazaudēt. Rakstnieki, mūziķi un gleznotāji nevar dzīvot nepatiesībā, tādēļ tie ir pirmie, kas katrā tautā pret to saceļas. V. Ozoliņš sāstīja arī par savu dzīvi Latvijā, par dziesmu svētkiem u. c. „Katrs darbs vainagosies, ja to vīs uz priekšu," teica komponists, un tā arī viņa dziesmu vainags kļūst arvien greznāks un bagātāks. Ar vienu pasākumu vien nepietiek, vajadzīgs vēl otrs, trešais un tālāki, jo „no katras sēklas var izaugt liels koks, to tikai jāaplaista."

BŠK

● Hamiltonas latvieši sēro par pašaizliedzīgo, kluso darba darītāju — sabiedrisko darbinieku un vietējās Latviešu biedrības priekšnieku Jāni Jasmani, kas šķīrās no šīs dzīves 7. oktobŗa pēcpusdienā St. Džozefa slimnīcā. Viņš bija dzimis pirms 46 gadiem Maltas pagastā, pēc Rēzeknes skolotāju institūta beigšanas iestājās armijā, bet Dānijā krastu aizsardzībā aizvadītais laiks un gūsts Beļģijā veselībai bija smaga pārbaude, sekoja ārstēšanās slimnīcā. Pēc otra pasaules kaŗa J. Jasmanis 1948. gadā iecelojа Kanadā, kur līguma gadu nostrādāja lauksaimniecībā, bet Hamiltonā ieradās 1950. gadā, nodibinot še ģimenes dzīvi. Aizgājējs bija ilggadējs HLB koŗa dalībnieks un vairākkārt uzņēmies biedrības priekšnieka pienākumus, tos veicot apzinīgi un nesavtīgi. Retajos vaļas brīžos viņš mīlēja gleznot. No aizgājēja bēŗu namā atvadījās HLB jauktais koris, bet no St. Patrika baznīcas uz mūža dusu Holy Sepulchre kapos izvadīja 11. oktobrī, kur apbedīšanas ceremoniju vadīja katoļu mācītāji P. Bojārs no Čikagas un St. Mozga, piedaloties vairāk nekā 100 pavadītājiem. Latviešu organizāciju vārdā, noliekot vainagus, no nelaiķa ardievojās V. Ozols (Latviešu biedrība), M. Zemīte (HLB koris), O. Ieviņš (DV Hamiltonas nod..), P. Zariņš (Katoļu kopa), māc. E. Pavasars (ev.-lut.) Kristus draudze), E. Dāvidsons (gaidas, skauti un to vecāku padome) un citi. Ar Jasmaņa aiziešanu mūžībā Hamiltonas latviešu sabiedrībai radies liels zaudējums, bet jo sevišķi smags viņa dzīvesbiedrei Genovevai un mazajam dēlam Paulim, kā arī Hamiltonas latviešu biedrībai un koŗa saimei.

J. G.

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļas rudens balle 14. oktobrī bija labi apmeklēta, kaut Latviešu biedrība tai pašā laikā bija rīkojusi referāta vakaru. Apmeklētājus uzjautrināja īpašs jokdaris, kas rādīja visādus trikus. Balles laikā atzīmēja arī nodaļas kasieŗa V. Jandava 55. dzimšanas dienu. Gavilnieku sveica nodaļas pr-dis K. Līcēns. Kaut Vinipegā jau vairākas dienas bija valdījis vēss laiks, gandrīz jau sals, vanadzes telpu dekorējumam tomēr bija sarūpējušas, pareizāk sakot, saglabājušas neticamu daudzumu svaigu ziedu. — Nodaļas biedrs inž. Gunārs Richters slaulājies ar filoloģi Ilgu Lezdkalni no Brazilijas. Kāzās no Sanpaulo bija ieradusies arī līgavas māte, kuŗa izteicās, ka Kanada patīkot tīri labi, ja vien nebūtu tik ļoti auksts.

J.Z.

VANKUVERA

● LNAK valdes pr-dis J. Niedra 8. oktobrī visojās Vankuverā, pārrunājot ar vietējiem tautiešiem aktuālos sabiedriskos jautājumus un aicinot organizācijas pretējo ieskatu dēļ nepostīt latvisko vienību. Viņš norādīja uz it kā iestājušos pagurumu, bet aicināja nepagurt un nerimt sabiedriskajā aktīvitātē. Uz pārrunām ar tālo ciemiņu bija ieradušies 23 interesenti.

...TO ZIŅAS

...nieku pulcējās savienības goda priekšsēža H. Merca mājā, lai atskatītos uz aizvadītajiem darba gadiem un pārrunātu nākotnes ieceres. Pārrunas vadīja pašreizējais valdes pr-dis A. Gugāns, savus nesenajā Eiropas ceļojumā gūtos iespaidus stāstīja H. Mercs. Tuvākajā nākotnē vairāki savienības biedri individuāli piedalīsies Toronto vanadžu rosmes dienās un Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotajā Ziemsvētku tirdziņā. Pārrunās izskanēja nožēla, ka latviešu daiļamatnieku saimei ar pavisam maz izņēmumiem nepievienojas jaunās paaudzes daiļamatnieki un lietiskās mākslas interesenti.

⊕ Latviešu kreditsabiedrības septembra bilance bija 1.985.423,46 dol. Ienākumos tā galvenokārt sastādās no biedru noguldījumiem un pajām, bet izdevumos no personīgo un hipotekāro aizdevumu atmaksām. Biedru skaits pašreiz ir 2197, par 200 vairāk nekā iepriekšējā darbības gadā; nedaudz pieaudzis arī noguldītāju un aizņēmēju skaits. Septembrī ieņemti 12.573,24 dol., bet izdoti 10.757,91 dol.; peļņa ir 1815,33 dol. Šī darbības gada kopīgā peļņa jau sasniegusi 11.092,04 dol., kamēr iepriekšējā gadā tai pašā laikā bija 8551,09 dol.

...AS ZIŅAS

...neviens nespēj atņemt, tikai cilvēks pats pazaudēt. Rakstnieki, mūziķi un gleznotāji nevar dabot nepieteribā, tādēļ tie ir pirmie, kas katrā tautā pret to saceļas. V. Ozoliņš sāstija ar pari savu dzīvi Latvijā, par dziesmu svētkiem u. c. „Katrs darbs vainagojies, ja to vis uz priekšu," teica komponists, un tā arī viņa dziesmu vainags kļūst arvien greznāks un bagātāks. Ar vienu pasākumu vien nepietiek, vajadzīgs vēl otrs, trešais un tālāki, jo „no katras sēklas var izaugt liels koks, to tikai jāaplaista."

BSK

⊕ Hamiltonas latvieši sēro par pašaizliedzīgo, kluso darba darītāju — sabiedrisko darbinieku un vietējās Latviešu biedrības priekšnieku Jāni Jasmani, kas šķīrās no šīs dzīves 7. oktobra pēcpusdienā St. Džozefa slimnīcā. Viņš bija dzimis pirms 46 gadiem Maltas pagastā, pēc Rēzeknes skolotāju institūta beigšanas iestājās armijā, bet Dānijā krastu aizsardzībā aizvadītais laiks un gūsts Beļģijā veselībai bija smaga pārbaude, sekoja ārstēšanās slimnīcā. Pēc otra pasaules kaŗa J. Jasmanis 1948. gadā ieceļoja Kanadā, kur līguma gadu nostrādāja lauksaimniecībā, bet Hamiltonā ieradās 1950. gadā, nodibinot še ģimenes dzīvi. Aizgājējs bija ilggadējs HLB kora dalībnieks un vairākkārt uzņēmies biedrības priekšnieka pienākumus, tos veicot apzinīgi un nesavtīgi. Retajos vaļas brīžos viņš mīlēja gleznot. No aizgājēja bēŗu namā atvadījās HLB jauktais koris, bet no St. Patrika baznīcas uz Mūža dusu Holy Sepulchre kapos izvadīja 11. oktobrī, kur apbedīšanas ceremoniju vadīja katoļu mācītājs P. Bojārs no Čikagas un St. Mogna draudzes ... vairāk nekā 100 pavadītājiem. Latviešu organizāciju vārdā, nolikot vainagus, no nelaiķa ardievas sacīja V. Ozols (Latviešu biedrība), M. Zemite (HLB koris), O. Ieviņš (DV Hamiltonas nod.), P. Zariņš (Katoļu kopa), māc. E. Pavasars (ev.-lut. Kristus draudze), E. Dāvidsons (gaidas, skauti un to vecāku padome) un citi. Ar Jasmaņa aiziešanu mūžībā Hamiltonas latviešu sabiedrībai radies liels zaudējums, bet jo sevišķi smags viņa dzīvesbiedrei Genovevai un abiem dēliem Paulim, kā arī Hamiltonas latviešu biedrībai un kora saimei.

J. G.

VANKUVERA

• LNAK valdes pr-dis J. Niedra 8. oktobrī visojās Vankuverā, pārrunājot ar vietējiem tautiešiem aktuālos sabiedriskos jautājumus un aicinot organizācijas pēršo ieskatu dēļ neposlīt latvisko vienību. Viņš norādīja uz liela atbalsta nepieciešamību, bet aicināja nepagurt un nerimt sabiedriskajā aktivitātē. Uz pārrunām ar tālo ciemiņu bija ieradušies 23 interesenti.

Teātri jāvērtē profesionāli, bet...

LATVIEŠU TEATŖU APVIENĪBAS ZIEMEĻAMERIKĀ SAPULCE GRAND RAPIDOS

Grand Rapidos 7. un 8. oktobrī pulcējās latviešu teātra kopu pārstāvji un teātŗu darbinieki, lai pārrunātu savas problēmas, dalītos pieredzējumos, izmainītu domas, vērtētu nākotnes izredzes. Bija sabraukuši teātrinieki galvenokārt no ASV vidējām valstīm, bet tālākie ciemiņi ieradās no Milvokiem, Klīvlendas un Toronto.

Sanāksmi atklāja Latviešu teātŗu apvienības Ziemeļamerikā valdes pr-dis A. Rubenis no Klīvlendas, to vadīja R. Purvs no Toronto, bet sekretāra pienākumus veica R. Spuris no Čikagas. No Grand Rapidu latviešu biedrības sveicināja un sekmes darbā vēlēja pr-ks A. Meiers. Tā kā tieši šai dienā Reinis Birzgalis Bostonā atzīmēja 40 gadu skatuves mākslas darbaļ atceri, sanāksmes dalībnieku un apvienības vārdā viņam nosūtīja sumināņuma telegrammu.

Sapulces ievadījumā A. Rubenis ziņoja par valdes darbību, kas izpaudusies dažādu administrātīvu jautājumu kārtošanā, palīdzot iespēju robežās risināt problēmas, kas saistītas ar latviešu teātŗa pastāvēšanu svešumā. Apvienība sagatavojusi 80 lappušu biezu ilustrētu rakstu krājumu, veltītu skatuves mākslai, kas jau iznācis. Atsevišķo kopu ziņojumi visumā liecināja par rosmi. Darbs nav apsīcis, bet drīzāk vēršas plašumā. Dažos latviešu centros pastāv vairāki ansambļi, kopas vai teātra trupas, bet spēlētāji dažkārt vieni un tie paši. Atsevišķos gadījumos bijušas grūtības ar jaunu tēlotāju piesaistīšanu.

Sekojošajās pārrunās jo sevišķu uzmanību veltīja Ziemeļamerikas latviešu 2. teātŗa dienām Čikagā nākošajā gadā, sanāksmes dalībniekiem vienprātīgi atzīstot, ka tām jābūt sevišķi spožām, lai skatītāji gūtu garīgu spirdzinājumu un veldzi. Dažādu jautājumu kārtošanu sakarā ar šīm teātŗa dienām uzticēja R. Spurim, kuŗš darbosies dažādo sarīkojumu komitejā kā apvienības pārstāvis.

Vakara cēlienā sanāksmes dalībnieki noskatījās divas filmas — vienu par aktieŗu dialogiem un to iespaidīgāku pasniegšanu spēlē, bet otru par tērpu metiem un pašu kostīmu darināšanu.

Otrā dienā izraudzīja apvienības valdi darbības posmam līdz teātŗu dienām, uzticot amata pienākumus līdzšinējiem valdes locekļiem — A. Rubenim (Klīvlendā), R. Spurim (Čikagā), M. Roziņai (Grand Rapidos), I. Purvai (Toronto), Sk. Pūpēdei (Toronto), H. Misiņam (Milvokos) un R. Rollim (Kalamazū).

Sekojošajās pārrunās skāra teātŗa kursu rīkošanu, kuŗiem jau ievadīti priekšdarbi Toronto, ceļojoša profesionāla režisora nepieciešamību, jauniešu piesaistīšanu teātŗiem, ansambļu apbalvošanu, lugu vērtēšanu u. c. Dažas no šīm iecerēm tomēr prasa ievērojamus līdzekļus. Sapulce atzina, ka kritikās par teātri būtu jāvadās no profesionāļu mērauklas, tomēr mēģinot izcelt pozitīvo, nenopeļot pavisam kāda atsevišķa iesācēja sniegumus, jo tad rezultātā „pagriež teātrim muguru". Tāpat izskanēja doma, ka teātŗu darbiniekiem nevajadzētu sevišķi pasvītrot, cik ļoti viņi ziedojas sabiedrības labā, kaut faktiski tā ir, bet vairāk izcelt, ka visu dara prieka dēļ un citu priecināšanai. Bieži tomēr būtu vēlams lielāks sabiedrības atbalsts, sevišķi tad, kad kādu lugu sagatavo izrādei. Tad aktieŗiem nereti jāņem rokā slota vai āmurs, no kā viņi gan nekad nav vairījušies, taču tas atrauj laiku tiešajam lugas iestudēšanas darbam. Attieksmē uz amatieŗu un profesionāļu teātŗiem atzina, ka neviens ansamblis svešumā nevar pretendēt uz profesionāla teātŗa nosaukumu, jo visur ir tikai atsevišķi profesionāli tēlotāji, kas guvuši attiecīgu pieredzi vai skolu, bet pārējie ir tikai dedzīgi teātŗa mākslas atbalstītāji un spēles cienītāji. Visos laikos no maziem teātŗiem izauguši lielie. Tādēļ amatieŗu teātŗiem piešķirama liela nozīme kā kultūras dzīves rosināšanā, tā tīri audzinošajā plāksnē.

Lugu jautājumā vairāki izteicās, ka latviešu autoru darbiem dodama priekšroka, bet tikai tad, ja tie nav pa spēkam vai atzīti par ne visai piemērotiem, varētu izlīdzēties ar tulkojumiem. Arī tos izrādītu latviešu valodā, arī tie dotu iespēju latviešu skatuvē vingrināties spēlē, tāpat kā latviešu lugas. Sanāksmes dalībnieki izteica izbrīnu par lielo lugu skaitu, kuŗu iestudējuši latviešu teātŗi Austrālijā, uzskatot par dibinātu jautājumu, kā viņi to iespējuši...

Sanāksme liecināja, ka teātŗu darbinieki apzinās savu misiju, jo teātris nav atsevišķa cilvēka personīga lieta, bet gan kopības vajadzība latviskuma celšanai un kalpošanai savai tautai. Par ciemiņu uzņemšanu rūpējās vietējās teātŗa kopas dalībnieki, jo sevišķi A. Geriņa, O. Roziņa, A. Valdmane, V. Pole, M. Roziņa u. c., kuŗām sanāksmes nobeigumā LTAZ pr-ks A. Rubenis izteica pateicību.

V. Zirnītis

Latviešu nacionālā fonda 20 gadu

Latviešu nacionālais fonds savus 20 darba gadus apspiestās latviešu tautas brīvības centienu sekmēšanā atzīmēja 6. un 7. oktobrī Stokholmā, nodot atklātībai lielo kapitāldarbu angļu valodā „Latvia — Country and People". Grāmatas 700 lappusēs apraksītas latviešu tautas baltās un nebaltās dienas.

Savās telpās Stokholmā LNF 6. oktobrī bija sasaucis arī plašu preses konferenci, kuŗā bez zviedru laikrakstu pārstāvjiem piedalījās arī divu ārzemju ziņu aģentūru — AP un JP reportieri. LNF valdes pr-dis Dr. V. Ginters preses ļaudis vispārējos vilcienos iepazīstināja ar fonda 20 gadu darbību, bet vicepr-dis mag. oec. A. Landsmanis informēja par rusifikāciju okupētajā Latvijā.

„Ja padomju pašreizējā politika netraucēti turpināsies, tad pēc pārdesmit gadiem būs atlicis vienīgi ģeografiskais apzīmējums Latvija. Latviešu tauta būs izkaisīta mazās grupās pa visu padomju imperiju. Dzimtenē būs palikusi tikai niecīga apspiestu latviešu minoritāte, spiesta dzīvot kā saimnieciski, tā politiski un kultūrāli līdzīgi krieviem." — Tāds pēc garā pašreizējās padomju politikas Baltijas valstīs iztirzājuma bija A. Landsmaņa gala atzinums. To arī izcilā veidā atzīmēja daudzi zviedru laikraksti.

Otrā dienā notika svinīga LNF padomes sanāksme, kuŗā priekšsēdis agr. A. Ūdris, uzrunājot padomes locekļus, sevišķi izcēla faktu, ka visus aizvadītos 20 gadus aktīvo darbinieku vidū bijis fonda dibināšanas ierosinātājs un pašreizējais ģenerālsekretārs dzejnieks Andrejs Eglītis, valdes priekšsēdis Dr. V. Ginters, vicepriekšsēdis mag. oec. A. Landsmanis un tikko izdotās lielās grāmatas „Latvia — Country and People" galvenais redaktors docents J. Rutkis.

No pieticīgā sākuma tikai Skandinavijas apmērā LNF 20 gados izveidojies par lielāko un aktīvāko mūsu globālo informācijas institūciju ar pārstāvjiem daudzās brīvās pasaules valstīs. Par to jāpateicas visu zemju latviešu trimdinieku lielajam atbalstam, kas gadu no gada jūtami audzis.

Tās pašas dienas vakarā fonds bija rīkojis Stokholmas koncertnamā modernās mūzikas koncertu, kuŗā amerikāņu pianists Roberts Mampers bez citiem atskaņoja arī latviešu komponista Gundaŗa Pones skaņdarbu „Klavierkonzert II: Montage — Demontage", par ko mūsu laikrakstā jau ziņots.

O. F.

GRAND RAPIDI

⊕ Studenšu korporāciju kopai mainījusies vadība. Tagad tajā darbojas seniore Elizabete Federe (Varvīksne), viceseniore Biruta Taube (Spīdola) un sekretāre Lija Klaumane (Daugaviete).

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ČIKAGA

⊕ Čikagas latviešu biedrības teātŗa ansambļa aktrise Agita Strautniece—Hūna, eksplodējot plītij, 16. oktobrī cietusi otras pakāpes apdegumus, galvenokārt uz rokām, un ievietota slimnīcā.

⊕ Pēc Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojuma ar dievgaldu, kas bija pulcinājis kuplu baznīcēnu skaitu, baznīcas sarīkojumu zālē godināja draudzes vecākos locekļus, kas pie ieejas saņēma pa rozes ziedam. Dāmu komitejas darbinieces, kuŗu vidū šogad arī tādas, kas jau pārkāpušas 70 dzīves gadu slieksni, rūpējās par azaidu. Draudzes mācītājs G. Straumanis sveica visus godināmos un pieminēja tos, kas vairs nestaigā šīs zemes ceļus. Cita vidū viņš norādīja, ka starp vecāko un jaunāko, tikko kristīto draudzes locekli ir apdaļš gadsimts. No dāmu komitejas sveica pr-ce V Riekstiņa, bet draudzes vārdā runāja pr-ks J. Ruģēns. Svētdienas skolas audzēkņi bija sagatavojuši gara cienastu: Ilzes Kalnāres „Tēvu zeme runā" ko melodeklamācijā sniedza Linda un Sandra Būdenieces, Klāras Zāles „Sapņu zeme" deklamēja Andris Strautiņš, bet skaļākos aplausus izpelnījās Benita Eichenfelde un Edijs Linds ar tautas dziesmām par vecākiem, varbūt tādēļ, ka bija paši jaunākie „mākslinieki". No godināto puses pateicās draudzes mūža locekle A. Brīvkalne. — Pļaujas svētku latvisko nozīmi un paražas atceras ne tie, kam vēlēts pašiem savos tīrumos augļus vākt, gan arī pilsētnieki, kas pateicas par svētību ikdienas darbā. Jaunajiem latviešiem amerikāņu pateicības diena liekas labāk saprotams jēdziens. Vecākiem ar stāstiem vajadzētu bērnos uzturēt dzīvas mūsu senās tradicijas. Arī amerikāņu bērniem stāsta par svētkiem, kuŗi jau vairāk nekā 300 gadu veci.

Z.

DETROITA

Latviešu saimē 14. oktobrī viesojās tāls ciemiņš no Anglijas — publicists un rakstnieks Pēteris Aigars, sniedzot priekšlasījumu par tematu „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā". Vakaru ar īsu uzrunu atklāja vietējās DV apvienības pr-ks A. Tidemanis, bet ievadīja vanadzēni Māra Kovaļenko, Māra Lenša un Ivars Lenšs, deklamējot P. Aigara patriotiskus dzejoļus. Priekšlasījumu viesis iesāka ar atzinumu, ka, pēc viņa vērojumiem, latviskā apziņa ir dzīva kā okupētajā dzimtenē, tā arī svešuma latviešos. P. Aigara referāts bija saistošs, un nelielā klausītāju saime tam sekoja ar uzmanību un interesi, ko apliecināja atzinības aplausi un Māras Kovaļenko pasniegtie ziedi. Pēc referāta P. Aigara dzejoļus vēl deklamēja vanadzēni Modris Ejups un Ilze Lenša. Programmu pabeidza pats viesis, nolasot vairākus savus jaunākos darbus, kā arī 1934. gadā sarakstīto dzejoli „Rīga". Viesim, tāpat kā apmeklētājiem un visiem, kas veicināja vakara labu izdošanos, pateicās A. Tidemanis. Vērtīgo priekšlasījumu būtu bijis vērts noklausīties kuplākam apmeklētāju skaitam.

O. E.

KALAMAZŪ

⊕ Latviešu biedrības nama pārzinis un mantzinis Antons Polls 14. oktobrī vairāk nekā 70 viesu klātienē svinēja savu 60 gadu jubileju, kuŗai pievienojās arī dzīvesbiedres Hedvigas vārda diena. Biedrības vārdā viņus sveica pr-ks O. Reinvalds, pasniedzot grāmatu. Abus jubilārus ar uzrunu cildināja arī bij. Latviešu biedrības pr-ks J. Grotēns.

Jaunā Baznīcas virsvalde sanāks maijā Toronto

Ņujorkas draudzes Jonkeru īpašumā 12. un 13. oktobrī notika Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes prezidija sēde, tai pašā dienā arī austrumu apgabala mācītāju apspriede, bet 14. un 15. oktobrī austrumu apgabala draudzes darbinieku konference. Visās šajās sanāksmēs piedalījās archibīskaps A. Lūsis un austrumu apgabala garīgais vadītājs prāv. K. Birznieks, bet 13. oktobŗa pēcpusdienā ieradās LELDAAs pārvaldes pr-dis A. Veinbergs. Pēdējā konferencē piedalījās 23 mācītāji un 73 draudžu darbinieki un dāmu komiteju pārstāves.

Jaunās Baznīcas virsvaldes vēlēšanas pabeigtas. Tā darbosies 23 locekļu sastāvā, sanākot uz sēdi nākošā gada maijā Toronto. No jaunās Baznīcas virsvaldes sastāva 16 locekļu dzīvo ASV, bet 11 darbosies pirmo reizi. Vairākos punktos statūtus nāksies piemērot pašreizējai virsvaldes darbībai, jo ne visos gadījumos iespējams rīkoties pēc Latvijas baznīcas virsvaldes noteikumiem. Vēlēšanas šoreiz notika pa atsevišķiem apgabaliem, lai izraudzītu piemērotus baznīcas darbiniekus, kuŗi ne vienmēr pazīstami arī citās trimdas zemēs. Prezidijs pārrunāja vadlīnijas, kuŗas apspriedīs sanāksmē Toronto. Virsvaldes prezidijs visvairāk laika veltīja pārrunām par apstākļiem Austrālijas latviešu baznīcās, it sevišķi kādas draudzes īpato nostāju.

Mācītāju konferencē atzina, ka teātŗa vai deju izrādes nevar rīkot kulta vietā pie altāŗa, bet nav iebildumu, ja tās notiek blakus telpās, kam vienbalsīgi piekrita arī draudžu darbinieki. Šāds lēmums bija vajadzīgs pēc pārrunām par teātŗa izrādi kādā latviešu draudzē Milvokos. Baznīcā ziedoto naudu nevar izlietot laicīgām vajadzībām, izņemot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšanai. Pēdējā laikā laicīgās organizācijas piesūtījušas loterijas lozes pieminekļa celšanai kādam latviešu rakstniekam. Mācītājiem šāda akcija nebūtu jāatbalsta. Konferences dalībnieki tomēr domāja, ka dažos gadījumos ziedojumu saraksti un lozes piesūtītas informācijas nolūkā, lai mācītāji vai draudžu priekšnieki aicinātu savas draudzes locekļus piedalīties šādās akcijās.

Apgabalā par vikārmācītājiem darbojas K. Kronis, A. Cālītis, E. Lembergs, Dr. K. Bilzens, Dr. E. Grīslis un prāv. K. Valters. Māc. K. Freimanis lielā attāluma dēļ vairs nevar aprūpēt Skenektedijas draudzi, bet māc. J. Dzirnis un māc. A. Kiršfelds pārcēlušies uz citu apgabalu. No jauna nodibināta Vilimantikas Miera draudze, kuŗu aprūpēs prāv. K. Valters, un Vilmingtonas draudze, kas atdalījusies no Filadelfijas Sv. Jāņa draudzes, kuŗu apkalpos māc. K. Valters, jun. Ārpus austrumu apgabala vēl darbojas Bostonas Trimdas draudze ar apmēram 500 locekļiem, kuŗu aprūpē māc. K. Kampe. Šī ir veclatviešu draudze, kuŗā pašreizējais draudzes priekšnieks darbojas jau 50 gadu.

Draudžu darbinieku konferencē māc. A. Ozols ziņoja, ka svētdienas skolu audzēkņu skaits samazinājies un pēdējā gadā austrumu apgabalā bijuši 692 skolēni, bet no 23 draudzēm tikai pie 13 darbojas skolas; tikai pie divām draudzēm ir vidusskolas. Mācību laiks ir no 15 minūtēm līdz 4 stundām nedēļā. Vāji apmeklēta bijusi arī ticības mācības skolotāju konference, kuŗā dalībnieki ieradušies tikai no 5 draudzēm. Skolas apmeklē apm. 75% draudzes locekļu bērni, bet pavisam maz to ģimeņu bērni, kuŗas palikušas ārpus draudzēm.

Bībele iznākusi trešajā izdevumā 5000 eksemplāros un atrodas bībeļu noliktavā Ņudžersijā. Latviešu baptisti samaksājuši par 2000 eks., bet austrumu apgabals nolēma iegādāties 1000 eks. Rietumu apgabalā pagaidām iegādātas tikai 150 bībeles. Bībeles bija iespējams iespiest, apsolot, ka latvieši jauniespiedumu tūlīt samaksās. Atsevišķa eksemplāra cena, iepriekš samaksājot, ir 2,50 dol. Šīs bībeles iespiestas mazformātā.

Vēlams 18. novembŗa dievkalpojumu kollektes ziedot Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres atzīmēšanai, nosūtot tās kasierim E. Robiņam.

Archibīskapam K. Kundziņam Sietlā cels kapa pieminekli 2000 dol. vērtībā; šai vajadzībai 1000 dol. jau ziedojusi Sietlas draudze. Nolēma piedalīties ar nelieliem ziedojumiem visa apgabala apmērā.

Maksājumus LELDAAi pērnā gadā 100% nokārtojušas tikai 5 mazās draudzes. Debatēs darbinieki domāja, ka nodevas lielajās draudzēs grūtāk iekasējamas un ka dažas draudzes ir ļoti liberālas savu locekļu izslēgšanā, ja tie saistības nav nokārtojuši. Māc. J. Vējiņš izteica neapmierinātību ar draudžu vienaldzību ārmisijas jautājumos. Ienāk maz ziedojumi, visvairāk no atsevišķām personām. Nolēma izveidot sakarus ar Vietnamu, kur ASV armijas rindās cīnās 300—400 latviešu izcelsmes kaŗavīru.

Pēdējos 7 gados radies uzskats, ka latviešu vecajiem ļaudīm vajadzīga mītne, ko atbalsta ap 70% atbildētāju uz izsūtītajām aptaujām. Dzīve šādās mītnēs varētu maksāt ap 150 dol. mēnesī. Šo jautājumu cenšas atrisināt organizācija Celsme, kuŗas inkorporēšanas lietu pašreiz kārto Ņujorkas pavalstī. Še nepieciešams visu latviešu atbalsts, it sevišķi draudžu, pie kuŗām būtu vēlams dibināt īpašu veco ļaužu fondu. Debatēs Celsmes vajadzību gan atbalstīja, gan arī apšaubīja, apzīmējot to par privātu peļņas organizāciju. Vietējai aprūpei draudzes jau izdod ap 30.000 dol. gadā. Sapulce pieņēma ieteikumu draudzēm šo pasākumu atbalstīt, bet Celsmei jānāk ar konkrētiem priekšlikumiem. L. Bērziņš domāja, ka Celsme varētu sākt darboties pēc trim gadiem.

Prāv. A. Veinbergs ziņoja, ka okupētajā Latvijā draudžu un mācītāju skaits samazinājies. Dažās vietās rīko mājas dievkalpojumus, citur slepenus meža dievkalpojumus; draudzes dievkalpojumiem izlieto arī koncertu zāles, citur vēl atlikušās baznīcas. Mācītāji brauc lielus gabalus, kaut atlīdzībai dažreiz saņem 10 rubļu mēnesī. Dzīves iztiku mācītāji parasti iegūst no sava dārziņa. Par apgabala dāmu komiteju darbību ziņoja E. Druva. Sapulce pieņēma ieteikumu pasteidzināt ikdienas lūgšanu grāmatas izdošanu, kuŗu rediģē māc. E. Putniņš Milvokos.

No referātiem visvairāk domu bagātības bija E. Griezes apskatā par Svēto vakarēdienu Lutera uztverē. Prāv. K. Valters referēja par vienaldzīgiem un rosīgiem draudzes locekļiem (skat. mūsu laikraksta iepriekšējā numurā), P. Eglītis aicināja saglabāt baznīcas vienību, bet L. Bērziņš par veco ļaužu mītnes iegādes organizāciju Celsme.

Par apgabala garīgo vadītāju nākošajiem 3 gadiem ievēlēja līdzšinējo prāv. K. Birznieku, kas šai amatā darbojas jau 10 gadu. Par apgabala laicīgo pārstāvi jaunajā baznīcas virsvaldē ievēlēja V. Gobiņu, bet par apgabala dāmu komitejas vadītāju līdzšinējo E. Druvu, kuŗa darbojusies jau 9 gadus.

Daži sanāksmes dalībnieki sūdzējās, ka nav pietiekami laika atvēlēts debatēm, kaut tās pirmajā sanāksmes dienā aizņēma vairāk laika nekā paredzēts, kādēļ dažus ziņojumus nācās atlikt.

Par Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ziedojumu vākšanas akciju informēja U. Grava, par Jonkeru īpašuma iegādi V. Irbe, bet Ņujorkas ziemeļu novada dāmu komiteja M. Bangas vadībā rūpējās par dalībnieku pacienāšanu. Konferenci vadīja apgabala garīgais vadītājs prāv. K. Birznieks, prezidēja M. Kļaviņš un māc. T. Vēdzele, bet protokolēja V. Irbe un T. Grīnbergs. Sarīkojumu daļā Vija Vētra dejoja sakrālās dejas.

—be

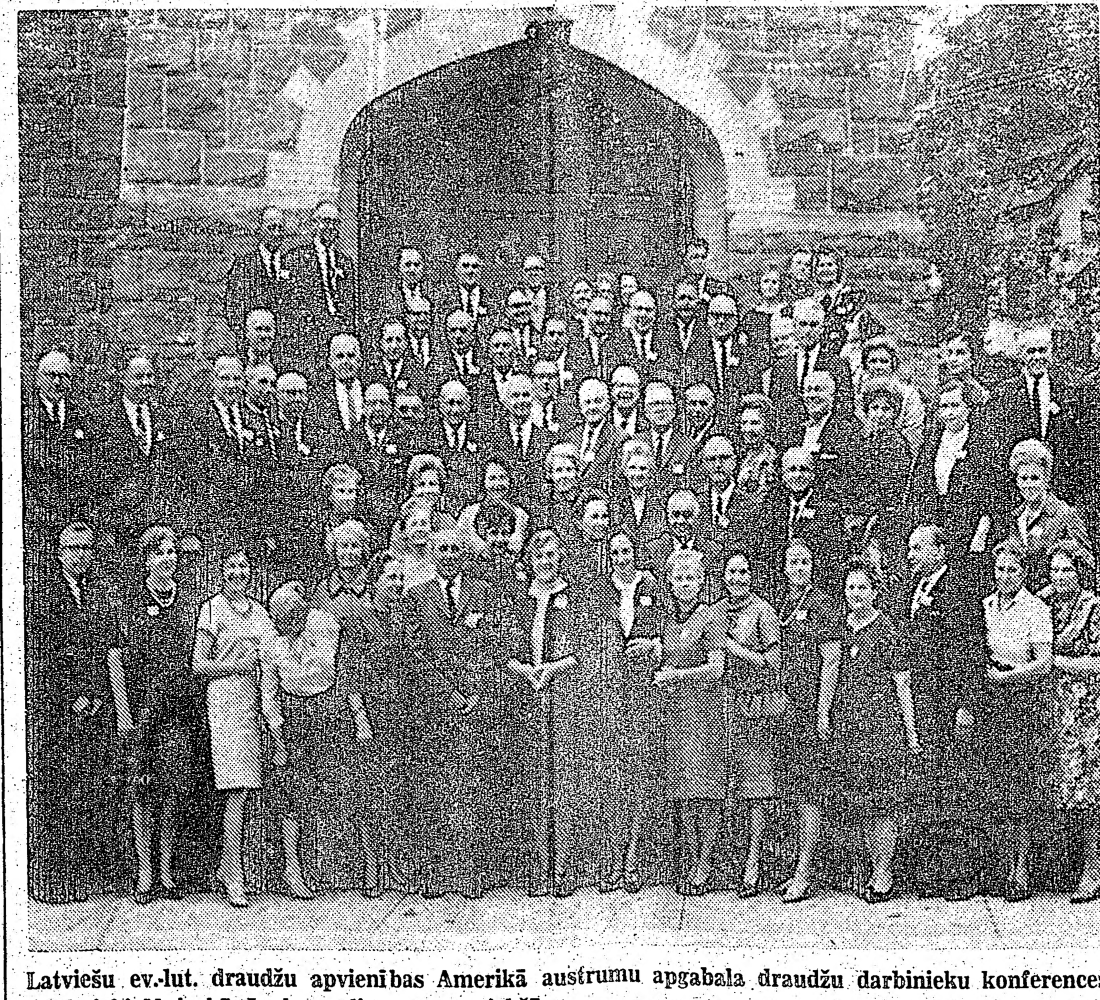

Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā austrumu apgabala draudžu darbinieku konferences dalībnieki Ņujorkā Jonkeru dievnamā priekšā. Foto: B. Rozītis

Preses ļaudis savā starpā

Ja kāds domā, ka preses ļaudis mīl tikai cilāt spalvu, tad tas stipri maldās. To, ka preses ļaudis var runāt stundām ilgi ne tikai klausītāju priekšā, bet arī paši savā starpā, apliecināja nesenās rakstnieku dienas Čikagā, kad vakariņu laikā, pēc oficiālās jautrā vakara programmas, kāds no spalvas cilātājiem ieminējās par jauko izdevību „pabūt savā starpā un pārrunāt kopīgas lietas". Domāts — darīts. Tūdaļ tika „noķerts" Latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš un aizrunātas pagraba telpas svētdienas rītam, lai pirms rakstnieku cēliena pēcpusdienas programmas apmainītos domām, izdomām, iecerēm u. t. t.

Pārrunās piedalījās gan pašu māju rakstu ļaudis, gan arī iebraukušie tālie ciemiņi, taču ne visi, kuŗus rakstu lietas interesē jebšu vajadzētu interesēt. Žēl. Dažs labs varētu nodomāt, ka rakstu ļaudis nav saticības, varbūt arī personīgās ciemošanās iespējas ir svarīgākas par kopīgo darbu pārrunām, vai arī kalngalus sasniegušajiem nepiederas „maisīties" burzmiņā. Lai nu kā, saskaitot galviņas, pārrunās piedalījās tieši velna ducis: Olģerts Cakars, Valdis Krāslavietis, Aivars un Valija Ruņģi, Biruta Senkēviča, Valentīne Hermane, Jānis Vilciņš, Hermanis Kreicers, Zane Zemdega, Kārlis Ķezbers, Jānis Rumpeters, Rūdolfs Norītis un Valters Nollendorfs.

Lai visi nerunātu reizē, pie „vārda ņemšanas un pielaišanas" nozīmēja pašmāju Olģertu Cakaru, bet, lai katrs neaizklīstu tikai savos domu gājienos un pārrunās pieturētos „pēc punktiem", pierakstīšanai nozīmēja otru pašmāju cilvēku Valentīni Hermani. Par ko gan runāja preses ļaudis? Varētu teikt, bija tie paši vēzīši..." Gaŗi un plaši tika iztirzāts jautājums, kā piesaistīt jaunos gara spēkus, esošo vietniekus, jo ikviens labi apzinās, ka nekas nav mūžīgs. Par priekiem un bēdām jauno žurnālistu iegūšanā savu pieredzi atstāstīja ciemiņš no Toronto — R. Norītis. Izrādījās, ka prieki bijuši īslaicīgi: atradušies gan divi vai divas, no kuŗiem varētu iznākt labs lietas koks, ko atzinis arī „Latvija Amerikā" šefredaktors A. Vinčels, bet, diemžēl, solīts makā nav kritis. Abi pazuduši klusumā... To pašu atkārtoja O. Cakars. B. Senkēviča ieteica rīkot jauno rakstītāju semināru. Z. Zemdega ieteica negaidīt jauno talantu meistarības pakāpi, bet ļaut viņiem parādīties tautā kā tiltam uz nākotni, dodot savu vietu. H. Kreiceram savukārt šķita, ka mums pašreiz pietiek visa, izņemot lubu literātūras, bet runājot par Preses balli, tā liekoties „mietpilsonības kalngals". Šim ieskatam nepiekrita B. Senkēviča un V. Hermane, norādot, ka ir tradicijas, kuŗām jāseko.

Labu laika sprīdi aizņēma pārrunas par Latviešu preses biedrību, kuŗa pašreiz ieinteresēta biedru skaitā, nevis kvalifikācijā. A. Ruņģim LPB pastāvošā formālitāte bija nepieņemama, viņa līdzstrādniekos ir daudz nebiedru. Tika pastāstīts arī kuriozs gadījums ar kādu pazīstamu rakstnieci, sen piederošu pie LPB, kuŗai nesen piesūtīts aicinājums iestāties Preses biedrībā...

V. Nollendorfs savukārt kritizēja pašreizējās vadlīnijas laikrakstos, kuŗas ir stingri kontrolētas, nodarbojoties ar pašreizējām problēmām, projektu daudzumu, rezultātu trūkumu, kādēļ jaunieši, kuŗi izauguši Amerikā, nav skaidrībā par situāciju. V. Krāslavieša ieskats bija, ka jaunie šā vai tā nekā nelasa, pie tam arī mēs paši nezinām, ko gribam. „Mums ir nepareizi kučieŗi, tādēļ esam, kur esam." Bet — ja nu mums ir tādi nepareizi kučieŗi, kas tad iedeva viņiem grožus?... J. Vilciņa domas bija, ka trimdas aktīvitātei ir maza jēga, jo nav galvenās idejas. Šo ieskatu apstrīdēja R. Norītis: „Galvenā ideja ir brīva Latvija!"

Sirsnīgās pārrunas turpinājās četras stundas, kamēr gribot negribot vajadzēja izbeigt, jo tuvojās literārās pēcpusdienas noliktā stunda. Šī kopā sanākšana nebija oficiāla sanāksme, kuŗā vajadzētu pieņemt lēmumus, tikai pārrunāt kopīgu interešu jautājumus, bet „neoficiāli" gandrīz „izlēma", ka LPB Čikagas — Milvoku kopas nākamo Preses balli rīkos milvokieši, bet preses ļaudis mēģinās sanākt kopā arī dziesmu svētku laikā Klīvlendā.

VHD

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville)
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3827, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

29. oktobrī, pulkst. 11 Sv. Andreja baznīcā kopīgs Reformācijas 450 gadu dievkalpojums visām Toronto latviešu ev.-lut. draudzēm. Dievkalpojumā jāpiedalās arī Svētdienas skolai, jaunatnes pulciņam un konfirmandiem.

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Sestdien, 28. oktobrī, plkst. 7 vakarā draudzes koŗa interns vakars ar A. Purva referātu „Latviešu tautas dziesmu mūzika". Tai pašā laikā draudzes nozaŗu darbinieku sanāksme.

29. oktobrī, plkst. 11 visu triju latviešu ev.-lut. draudžu Reformācijas svētku dievkalopjums. Piedalās Sv. Andreja un Sv. Jāņa draudzes koŗi. Svētdienas skola. Plkst. 12.30 jauniešu grupa.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

29. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

29. oktobrī, plkst. 3 p. p. reformācijas 450 gadu jubilejas dievkalpojums. Piedalās: prāv. A. Veinbergs no Vašingtonas, draudzes koris dir. A. Kārkliņas vadībā. Pēc dievkalpojuma baznīcas telpās draudzes vakars ar viesa — prāvesta piedalīšanos. Jaunatnes pulciņa „Rota" meiteņu kvintets un draudzes jaunatnes dziedātāju ansambļa dziesmas. „Groziņi" ņemami līdz. Pie ieejas lūgts ziedot draudzes dāmu komitejas darbam par labu.

Kristīts — Mārtiņš Uldis Keršteins, Jāņa Arvīda un Māras dēliņš.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

19. novembrī, pl. 3 pēcp. Latvijas valstssvētku dievkalpojums, dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

5. novembrī, pl. 2 p. p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

29. oktobrī, plkst. 2 p.p. Montreālā, Presbiterāņu baznīcā Reformācijas 450 g. atceres dievkalpojums.

Jaunieši, kas vēlas 1968. g. maijā iesvētīties, lūgti pieteikties. Mācības sākums novembrī.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

CIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

29. oktobrī pl. 2 p.p. draudzes 70 gadu pastāvēšanas atzīmēšana. Prāvesti J. Turks un P. Rēders, mācītājs A. Rautenšilds un viesu mācītāji. Draudzes koris Ed. Strautmaņa vadībā. Pēc dievkalpojuma zālē kopīgs azaids.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE3-9326.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

29. oktobrī, plkst. 11 Reformācijas 450 gadu svētki. Māc. E. Lamberts, E. Caune, soliste St. Jansone, ērģeles V. Barviks. Dievgalds. Pēc tam draudzes zālē māc. E. Lamberta referāts, kafijas galds.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Mūsu mīļais

KĀRLIS VALDMANIS

dzimis 1899. g. 17. jūnijā Ventspilī,
aizgājis mūžībā 1967. g. 13. oktobrī Toronto.

Dziļās sērās **SIEVA un DĒLS**

Augusts Nopūta

Rakstnieku vakari

FEĻETONS

Pigbridžas biedrošanās biedrības valdes sēdē Pušmuca ieminējās, ka biedrībai jāparādot vairāk aktīvitātes un iniciātīvas.

— Jūs saprot, — viņš teica, — mēs ir iesnaudušies. Mēs vairs neko nerīko. Kā ievēlēja Taisnību par prezidentu, tā redz, kas iznāca. Nekas neiznāca.

— Var jau kaut ko sarīkot, — Žēlastība skumji paskatījās draugā Taisnībā; viņš šovakar visos jautājumos bija tā pusē, jo Taisnība to bija aicinājis pēc valdes sēdes nākt līdz un nogaršot jauno vīnu, kuŗu pats uzlicis rūgt. — Var jau rīkot, bet vai tauta nāks?

— Ja būs kas vērtīgs, nāks, — Pušmuca apgalvoja, — Kā manā laikā nāca?

— Ja bija ieejas maksa, tad neviens nenāca, — Taisnība atgādināja. — Jūs dalījāt brīvbiļetes, tāpēc nāca. Un kase tagad tukša; viss aizmaksāts par honorāriem. Ko es vairs ar tukšu kasi varu rīkot? Tāpēc jau jūs, Pušmucas kungs, atteicāties. Izsaimniekojāt kasi — un tas bija tas. Bet tagad — aktīvitāti!

— Cik sen, kad vecais Knaģis nomira? Visi bijām bērēs, — Žēlastība teica, — Tur bija aktīvitātes diezgan. Neatceraties, ka Lampatāns toreiz vēl Knaģa kundzes papagailīti piedzirdīja un pēc tam prastus vārdus mācīja?

— Es runāju par kultūrālu aktīvitāti, — Pušmuca neatlaidās. — Bēres, kā redzat, nav kultūrāla aktīvitāte.

— Lūdzu man vārdu, — Lampatāns arī iejaucās debatēs. — Es, kā zināt, ar ir par aktīvitātēm, kā to Žēlastības kungs pareizi aizrādīja. Rīkosim groziņu vakaru. Sievieši lai atnes kādu gurķīti, mēs pa mikiņam, padziedāsim, un būs kultūras atliektiem galiem. Vai mums kāds naids?

— Es brīnos, — Pušmuca atteica. — Es brīnos, ka pašreizējais biedrības prezidents Lampatāna kungam neatņem vārdu. Mēs te neesam sanākuši jokus dzīt, bet runāt par trimdas problēmām.

— Vai groziņu vakars smejama lieta? — Lampatāns aizstāvējās. — Groziņu vakars ir trimdas pelēkās ikdienas saules stars un neatņemama sastāvdaļa. Groziņu vakars neiznāk dārgi, ja vien neņem dārgas markas, un tajos var taisīt visādu kultūru.

Taisnība piesita ar zīmuļa galu pa galda virsu.

— Lūdzu mieru! Es domāju, ka Lampatāna kungam taisnība. Mēs rīkosim groziņu vakaru ar kultūrāliem priekšnesumiem.

— Kādiem? — Pušmuca gribēja zināt.

— Var visu ko, — Taisnība ātrumā neatķēra. — Bez tam — jūs pats tas bijāt, Pušmucas kungs, kas ierosinājāt jautājumu par aktīvitātes pacelšanu. Varbūt jums pašam kādi ierosinājumi?

Sēdes laikā visi saucās par jūs un uzvārdos.

Pušmuca atkāsējās.

— Ech . . . chem! Jā . . . Pirmkārt, ja jūs mani jautā, es ir kategoriski pretī groziņu vakara idejai kā tādai. Tos var rīkot Mednieku biedrība, ne kultūras organizācija, kāda ir Biedrošanās biedrība, kuŗas priekšniekam man bija tas gods būt vairāk kā piecpadsmit gadu, lai gan nevienam prātā neienāca man rīkot jubileju, bet tādu gan sarīkoja citiem, kam te nav nekādu nopelnu. Bet vienmēr jau bijuši cilvēki, kam tautas intereses stāvējušas otrā, bet personīgās pirmajā vietā. Es proponēju rakstnieku vakaru. Mums jānāk saskarē ar tiem, kas mūsu tautai cep tās garīgo maizi, sī? Mums jārāda jaunatnei, kas ir tie, kuŗu vārdus viņi tveŗ kā izslāpušais tveŗ ūdens krūzi. Mums jādod jaunajai audzei iespēja nākt saskarē ar tiem, kuŗu grāmatas tie kā lielāko dārgumu glabā neskartas savos grāmatu plauktos.

— Tu viņam neļauj vairs ilgāk muldēt, — Žēlastība teica Taisnībam. — Padomā: rakstniekus! Tad es nebrīnos, ka biedrības kasē naudiņas nav. Ja vienam vakaram sauc vairāk par vienu cilvēku, tad tikreiz vairāk arī jāmaksā — ir par ceļu, ir honorārs. Un jābaŗo arī.

— Ko tāds rakstnieks daudz var apēst — Lampatāns ar augošu interesi bija sekojis debatēm un tagad sāka svērties uz Pušmucas pusi. — Vajaga visus saukt no vienas vietas, lai brauc vienā kārā; tā viņiem lētāk iznāks.

— Rakstnieki ēd gan, — Taisnība literārās ēšanās bija vairāk pieredzējis. — Dzejnieki, tie ēd mazāk, bet par to viņi arī klusāk runā. Bet ēšana nav galvenais. Galvenais ir honorārs!

— Tur nekas nav jāmaksā, — Lampatāns teica. Vajaga tikai izsludināt, ka visiem rakstoņiem, kas vien grib, ļaus lasīt savus darbus, un ka biedrība garantē desmit klausītāju. Tu redzēsi — sabrauks kaudamies. Pat klāt maksās, lai tikai laiž pie lasīšanas.

— Ja mēs maksājam citiem, jāmaksā arī rakstniekiem. Bet varētu, varbūt, ielikt avīzē sludinājumu uz mazāksolīšanu: kas mazāk prasītu, to sauktu. Bet garantēt desmit klausītāju, to gan nevarētu, — Taisnība sprieda.

— Tev nu šoreiz čūkst, — Lampatāns bija pilnīgi iedzīvojies domā par rakstnieku vakara rīkošanu. — Labāk liec uz vairāksolīšanu: kas sola vairāk, tam laiž lasīt. Tas mums nodrošinās kvalitāti. Nabags daudz solīt nevarētu, bet ja rakstnieks nabags, tad tā zīme, ka to neviens ne pērk, ne lasa. Ja bagāts — skaidrs, ka tauta to iemīļojusi.

— Es pievienojos Lampatāna kungam, — Pušmuca paziņoja. — Šai domai vēl tas labums, ka tādā veidā varētu vienā vakarā pielaist vairākus rakstniekus un iegūt vairāk līdzekļu, kuŗus tad savukārt varētu izlietot kā prēmijas klausītāju ieinteresēšanai. Varētu izsludināt godalgas: vienu tam, kas atnāk pirmais, tad katram piektajam vai desmitajam, vai kā nu nolemj. Lampatāna kunga ierosinājums ir tiešām ļoti konstruktīvs un apsveicams. No viņa tādu nemaz nesagaidīju.

— Tu nu gan esi sabveja stacijā caurvējā stāvējis! — Lampatāns pārgāja sašutumā uz ikdienišķo „tu". — Mūsu sūri, grūti nopelnītos grašus viņš aizsviedīs par godalgām! Labāk būtu padomājis, ka biedrībai nāk gadasvētki, un goda mielasta vajadzēs. Kur tad ņemsi naudu? Pats maksāsi?

Pušmuca sakaunējās un apklusa.

Tā arī beigās nolēma: ielikt avīzē sludinājumu. Tekstu sastādīt uzdeva Taisnībam kopā ar Lampatānu un Žēlastību. Pēc divām sēdēm, trīs kastītēm alus, viena balona vēl gluži nenorūgušā Taisnības pašdarinātā vīna un četriem mikiņiem sludinājums ieguva šādu veidojumu:

„Rakstnieki! Pigbridžas biedrošanās biedrība izdod vairāksolīšanā iespēju nolasīt savus darbus nākamajā Rakstnieku vakarā. Pirmajā šāda veida sarīkojumā pielaidīs piecus sacensības dalībniekus, vairāksolīšanas uzvarētājus. Piedāvājumiem pievienojami čeki par pilnu summu USA dolaros. Čeki rakstāmi uz Social Society of Pigbridge Inc. Ltd. vārda. Tiem pievienojami 15 c iekasēšanas izdevumu segšanai un 8% provinces nodoklim. Nesegtus čekus nepieņems, un tādu iesūtītāji zaudēs tiesības piedalīties turpmākās sacensībās. — Rīcības komiteja."

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

27. oktobrī — T.L.B. Inženieŗu un techniķu kopa rīko gadskārtējo balli Inn on the Park telpās.
28. oktobrī — pl. 11 dienā Latviešu namā bazārs un Saviesīgs vakars ar deju.
4. novembrī — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. un TLB Mārtiņu vakars Latviešu namā.
5. novembrī — plkst. 3 pēcp. baptistu draudzes 16. gadasvētki Walmer ielas dievnamā. Solisti Maiga Dežardēna un Pēteris Geistauts, pianiste Vera Leinvebere, igauņu bapt. draudzes koris.
5. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienība rīko Mārtiņu vakaru — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.
5. novembrī — pl. 5.30 vak. Latviešu namā Jāņa Jaunsudrabiņa 90 g. dzimšanas dienas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa un Jaunā Gaita.
11. novembrī — pl. 7 vak. Igauņu namā, Broadview Ave., Studenšu korporāciju kopas tradicionālais tējas vakars ar deju.
11. — 19. novembrim. — Agra Anšmita gleznu izstāde Latviešu nama augšējā zālē. Atklāšana pl. 2 p.p. 11. novembrī.
12. novembrī — pl. 2 pēcp. bazārs Sestdienas skolai Latviešu namā.
13. novembrī — Valijas Mērnieces darbu izstāde — W. W. Galerijā, 830 Yonge St.
18. novembrī — pl. 8 vak. Ītona auditorijā Latvijas valstssvētku atceres svinības.
30. novembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski ētisku pārdomu vakars „1967. gads jeb Cilvēks un viņa pasaule", māc. R. Eksteins.
2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas kaŗaskolas atceres akaru. Ieeja pret ielūgumiem.
9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.
6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.
20. aprīlī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

HAMILTONA

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

O'KEEFE CENTRE
FOR THE PERFORMING ARTS
FRONT & YONGE — EM 3-6633

DIVAS NEDĒĻAS — NO 30. OKT. — 11. NOV.

Lielbritanijas
Nacionālais Teātris
Režisors: SIR LAURENCE OLIVIER

The Dance of Death"
vakaros 30. okt., 2, 6. un 7. novembrī.

„A Flea in Her Ear"
vakaros 31. oktobrī, 1., 9. un 10 nov. un 1. nov. pēcp.

„Love For Love"
vakaros: 3., 4., 8. un 11. nov.; pēcpusd.: 4., 8. un 11. nov.
vakaros sākums 8.30, pēcpusdienās 2.

Pirmd. līdz sestd. vakaros: $7.50, $6.00, $4.50 un $3.25
Trešdien pēcpusdienā: $6.00, $4.50, $3.50 un $2.75
Sestdien pēcpusdienā: $6.00, $4.50, $3.50 un $2.75
Kase atvērta no pl. 11 — 9 vak. no pirmd. — sestd.

TORONTO PILSĒTAS PAZIŅOJUMS

PĀRSLĒGŠANĀS UZ STANDARTLAIKU

svētdien, 1967. g. 29. oktobrī.

Kā zināms, Pilsētas valde bija lūgusi pilsoņus ievērot dienas laiku no 1967. gada 30. apriļa līdz 1967. gada 29. oktobrim, tādēļ tagad pilsoņi lūgti pagriezt pulksteni atpakaļ par 1 stundu plkst 2 naktī svētdien, 29. oktobrī.

1967. g. 18. oktobrī.

WILLIAM DENNISON
Pilsētas lielvecākais

Jaunie latvieši - saņemiet savus dzejniekus!

Apgāds „IMANTA" Kopenhagenā ar oktobri sācis laist klajā „Mazās serijas" izdevumus, kas iznāks katru mēnesi un ik reizi veltīti viena jaunās paaudzes autora dzeju izlasei.

Šī serija ir nekomerciāls pasākums, kas grib pakalpot dzejas draugiem, latviešu kultūrai un jo īpaši jaunajiem dzejniekiem, dodot tiem publicēšanas iespējas, lai viņi varētu radīt ne tikai savam laikam, bet arī savai videi.

SERIJAS AUTORI UN VIŅU DARBI:

Velta Sniķere „Piesaukšana", Gundārs Pļavkalns „Caurspīdīgās ēnas", Jānis Viesiens „Māla bezdelīgas", Voldemārs Avens „Caurumi", Roberts Mūks „Nāve un Otto", Valdis Krāslavietis „Atzīšanās", Pāvils Johansons „Sudraba ceturksnis", Richards Rīdzinieks „Patiesību meklējot sacerētas ritmiskas piezīmes, lasāmas skaļā balsī", Ojārs Jēgens „O. J. Kopenhagenā un citi dzejoļu cikli un poēmas", Valda Kajaka „Magones", Tālivaldis Ķiķauka „Zēns un pūķis" — poēma, Aina Zemdega „Dzejoļu izlase".

„Mazās serijas" izdevumi, pasniegti glītā, modernā „pocketbook" formātā, aptveŗ 32 lapp. ar jaunās paaudzes virtuozā grafiķa Ilgvara Šteina vāku rotājumiem.

Katra burtnīca maksā tikai 1 ASV dolaru. Tiem, kas pieprasa jau tagad visu seriju un iemaksā 12 dol., apgāds šī pasākuma noslēgumā piesūtīs par brīvu greznu kaseti „Mazās serijas" izdevumu uzglabāšanai.

Glītie, aktuālie „Mazās serijas" izdevumi labi piemēroti apsveikumiem svētkos pasta kartītes vietā, ģimenes svinībās, draugu un paziņu apdāvināšanai. Tie ir lēti, moderni un gaumīgi.

Pasūtinājumi adresējami tieši apgādam.

**Apgāds
IMANTA
Oldmarken 12
Copenhagen
Denmark**

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos

Vai Jūsu
„Latvija Amerikā"
abonements jau pagarināts?

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

SKAŅU PLAT
KAŖA
KAŖAVĪRU DZIESMAS Nr. 2
I PUSE
Mirdzot šķēpiem
Jau saule riet
Balta roze
Kad pār austrumiem
Mana dzimtene Kurzeme, zini
Kur Gauja plūst
Pumpiņrasā (orķestris)
Komanda u
Dabūjama visās lielākās grāmat
lūdzam
DV GRĀMATNĪCĀ 491

DAUGAVA
ROSMES DI
š. g. 28. un 2
Sestdien, 28. oktobrī,
Kanadas simtgades zīmē — centrālajā YWCA, 21 McGill ielā, no plkst. 1 p.p. līdz plkst. 8 vakarā
kanadiešiem
daiļamatniecības, gleznu un latvisku svētku galdu skate.
Plkst. 2, 4 un 6
mūzikāla programma ar „Diždancīša", meiteņu kvinteta „Rota" un koklētāju ansambļa piedalīšanos.
Sarīkojuma atlikums „CRIPPLED CHILDREN" un „CANCER SOCIETY"
Visu dienu darbosies kafijas galds.
Visus sirsnī
Van

Apgāda
DAUGAVAS VAN
izdevums

T. DANGAVA
stāstu krājums
STRANDĒJ
SALA
Grāmatā apvienoti divi pabeigti s „Strandējušo sala" I-II daļa un „ pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lap iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmēju autora šaržu un ievadu.
Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀ
DVG GRĀMATN
491 College St., Toron

'KEEFE CENTRE
R THE PERFORMING ARTS
NT & YONGE — EM 3-6633

ĒLAS — NO 30. OKT. — 11. NOV.

Lielbritanijas
cionālais Teātris
SIR LAURENCE OLIVIER

e Dance of Death"
30. okt., 2, 6. un 7. novembrī.

A Flea in Her Ear"
ī, 1., 9. un 10 nov. un 1. nov. pēcp.

„Love For Love"
un 11. nov.; pēcpusd.: 4., 8. un 11. nov.
s sākums 8.30, pēcpusdienās 2.

akaros: Trešdien pēcpusdienā:
un $3.25 $6.00, $4.50, $3.50 un $2.75
pusdienā: $6.00, $4.50, $3.50 un $2.75
pl. 11 — 9 vak. no pirmd. — sestd.

ORONTO PILSĒTAS
ZIŅOJUMS

SLĒGŠANĀS UZ
ANDARTLAIKU

n, 1967. g. 29. oktobrī.

sētas valde bija lūgusi pilsoņus ievērot
7. gada 30. aprīļa līdz 1967. gada 29. ok-
pilsoņi lūgti pagriezt pulksteni atpakaļ
plkst 2 naktī svētdien, 29. oktobrī.

WILLIAM DENNISON
Pilsētas lielvecākais

vieši - saņemiet savus
dzejniekus!

TA" Kopenhagenā ar oktobri sācis laist
" izdevumus, kas iznāks katru mēnesi un
jaunās paaudzes autora dzeju izlasei.
merciāls pasākums, kas grib pakalpot dze-
šu kultūrai un jo īpaši jaunajiem dzejnie-
ublicēšanās iespējas, lai viņi varētu radīt
am, bet arī savai videi.

RI UN VIŅU DARBI:
„Piesaukšana", Gundārs Pļavkalns „Caur-
is Viesiens „Māla bezdelīgas", Voldemārs
oberts Mūks „Nāve un Otto", Valdis Krās-
, Pāvils Johansons „Sudraba ceturksnis",
„Patiesību meklējot sacerētas ritmiskas
kaļā balsī", Ojārs Jēgens „O. J. Kopenha-
u cikli un poēmas", Valda Kajaka „Mago-
uka „Zēns un pūķis" — poēma, Aina Zem-
e".
izdevumi, pasniegti glītā, modernā „pocket-
ver 32 lapp. ar jaunās paaudzes virtuozā
na vāku rotājumiem.
maksā tikai 1 ASV dolaru. Tiem, kas pie-
u seriju un iemaksā 12 dol., apgāds šī pa-
piesūtīs par brīvu greznu kaseti „Mazās
uzglabāšanai.
„Mazās serijas" izdevumi labi piemēroti
kos pasta kartītes vietā, ģimenes svinībās,
apdāvināšanai. Tie ir lēti, moderni un gau-

dresējami tieši apgādam.

Apgāds
I M A N T A
Oldmarken 12
Copenhagen
Denmark

S T A
ERIKĀ"
muri
ronto
alos

Vai Jūsu
„Latvija Amerikā"
abonements jau
pagarināts?

stam LATVIJA AMERIKĀ
lege Street, Toronto 4, Ont.

man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
....
....
Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
sa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50
00 par gadu.

SKAŅU PLATE - MŪŽĪGAM KAŖAVĪRAM

KAŖAVĪRU DZIESMAS Nr. 2 Mono $5.00 Stereo $5.50

I PUSE
Mirdzot šķēpiem
Jau saule riet
Balta roze
Kad pār austrumiem
Mana dzimtene Kurzeme, zini
Kur Gauja plūst
Pumpiņrasā (orķestris)

II PUSE
15. Divīzijas dziesma
Es vēlos mājās pārnākt
Tai Cēdelgemā, draugs
Balta roze nozied dārza malā
Vedēj'
Virši zili
Tur aizjāja latvietis

Komanda un Jundas signāls

Dabūjama visās lielākās grāmatnīcās un DV nodaļās un apvienībās; lūdzam pieprasīt

DV GRĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

DAUGAVAS VANADŽU ROSMES DIENAS KANADĀ

š. g. 28. un 29. oktobrī Toronto

Sestdien, 28. oktobrī,
Kanadas simtgades zīmē — centrālajā YWCA, 21 McGill ielā, no plkst. 1 p.p. līdz plkst. 8 vakarā
k a n a d i e š i e m
daiļamatniecības, gleznu un latvisku svētku galdu skate.
Plkst. 2, 4 un 6
mūzikāla programma ar „Diždancīša", meiteņu kvinteta „Rota" un koklētāju ansambļa piedalīšanos.
Sarīkojuma atlikums „CRIPPLED CHILDREN" un „CANCER SOCIETY"
Visu dienu darbosies kafijas galds.

Svētdien, 29. oktobrī,
„Rosmes dienu" ietvaros — Latviešu namā, 491 College ielā, plkst. 5 pēcp.
soprāna APOLONIJAS SAPALES koncerts ar pianisti dzejnieci AINU ZEMDEGU pie klavierēm, kam sekos jaunatnes audzinātājas, skolotājas un rakstnieces TONIJAS KRŪKAS referāts „Pieci faktori bērna rakstura veidošanā".
Pēc programmas pārrunas un diskusijas pie kafijas galda.
Ieeja pieaugušiem $1.50, jauniešiem un bērniem puscena.

Visus sirsnīgi ielūdz

Vanadžu Rosmes dienu rīcības komiteja

Apgāda
D A U G A V A S V A N A G S
izdevums

T. DANGAVA
stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

DVG R Ā M A T N Ī C Ā
491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

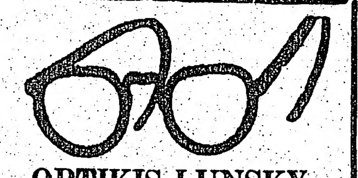

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. R A T A S
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un
TĀLBRAUCIENIEM.

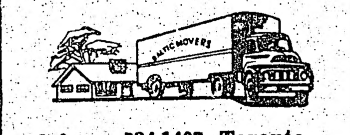

Telefons: 534-1403, Toronto

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas saiņus saviem piederīgiem uz svētkiem!

PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros
1 — 8,5 kg smalkais cukurs, 200 cigaretes $17.95
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg 18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg 19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 32.00
5 — 20 mārc. (9 kg) smalkā vai graudu cukura 15.60
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg 16.00
7 — 42 mārc. (19 kg) smalkā cukura 24.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg 33.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg 25.00
10 — 20 mārc. (8.5 kg) žāv. cūkas speķis, bēkons vai sviests 0,5 kg pac. (pēc pasūt. vēlēšanās) 10 kg 32.40
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg 23.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg 38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg 38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg 38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 68.69
17 — 9 kg rīsi, brutto 10 kg 18.90
18 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg 36.00
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg 26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg 31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg 56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes 21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots 35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes 30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu 53.00
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu .... $ 39.90
Nr. 32 18,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti — 41 mārc. $ 22.70
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc. $ 24.90
Nr. 34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu .... — 20 mārc. $ 22.70
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 37.50
Nr. 36 9 kg baltie „American kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku .... — 40 mārc. $ 30.75
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc. $ 29.75
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc. $ 51.50
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc. $ 29.50
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 mārc. $ 52.50
Nr. 41 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 27.50
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc. $ 45 5
Nr. 43 4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc. $ 20.90

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai

DV GRĀMATNĪCAS
— saiņu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30— 5 p. p., sestdienās no 8.30 — 2 p.p.
491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BILETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu 7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti $8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism $5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem. $6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom. $4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl. $7.00
Latvijas vēsture 1914—1920. .... $17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom. $2.50
„ Tērauda dvēsele, rom. $4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja $4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom. $4.00
G. Janovskis — Sola, rom. $4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom. $4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi $2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm. $4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata $4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni $4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats $4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII $7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti $4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st. $3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi $4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri $5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence $6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj. $7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti $4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom. $4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom. $5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata $7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm. $6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca $6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla $6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās $6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom. $4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom. $3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom. $4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom. $4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība $6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza $3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred. 4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi $3.00
Z Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti $3.80
E. Virza — Straumēni IV $4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja $3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas $3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti $3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs $4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom. $5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d. $4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom. $4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik. $5.00
BĪBELE $4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule $4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes $4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā $4.50
Novadu tērpi $20.00
Latvju raksti I grāmata $37.50
Latvju raksti II grāmata $37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas $5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika $5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr. $7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas $10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina $6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata $2.00
Dzintarjūras vasara $6.80
A. Niedra — Uguni $4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks $4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās $3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī $3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom. $4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm. $5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti $4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm. $3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz. $9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci $7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca $3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara $3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana $0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja $6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles $4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas $3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas $3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas $3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc. $8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DVG R Ā M A T N Ī C Ā
491 College St., Toronto 4, Ont.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

D a b ū j a m s
TREJI VĀRTI — žurnāls literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei $1.25
Jau iznākuši: 1., 2., 3. un 4. numurs. Pieņemam arī abonēšanas maksu — $7.00 gadā.
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

KO SPĒJ ZVIEDRIJAS LATVIEŠU VIEGLATLĒTI?

Interesanti salīdzināt Zviedrijas latviešu pašreizējo vieglatlētu rezultātus ar tiem, kurus iespēj ASV un Kanadas latvieši. Šādu iespēju paver nesen notikušās Zviedrijas latviešu jau 21. meistarsacīkstes, kurās piedalījās 63 vieglatlēti no Stokholmas sporta kluba Rīga, Upsalas JKS un Halstahamaras sporta kluba Liesma. Kaut rezultātus nenoliedzami negātivi iespaidoja salijušais laukums, ir tomēr skaidrs, ka arī Zviedrijas latviešu vieglatlēti tālu vairs nespēj to, ko rādīja trimdas sākuma gados. Jānožēlo, ka nepiedalījās 16 gadu vecais U. Skuja, kas šogad augstlēkšanā jau veicis 1,85 m. Sacīkstes veiksmīgi vadīja R. Šmitmanis.

Sacensību techniskie rezultāti: Vīriešiem: 100 m skrējienā — Juris Šmitmanis (Halstahamara — H), 12,4 sek., I. Prieditis (H) 12,4 sek. un R. Canka (Stokholma — S) 12,5 sek.; 400 m skrējienā — J. Fridenbergs (Upsala — U) 54,2 sek., I. Prieditis 55,4 sek. un A. Zariņš (U) 59,7 sek.; 1500 m skrējienā — J. Fridenbergs 4:32,6 min., I. Kreicbergs (S) 5:03,2 min. un J. Zariņš (U) 5:13,8 min.; 110 barjērās — Juris Šmitmanis 18,6 sek.; tāllēkšanā — Jānis Šmitmanis (H) 6,00 m, Juris Šmitmanis 5,91 m un R. Canka 5,56 m; augstlēkšanā — J. Kajaks (S) 1,70 m, K. Muchks (S) 1,50 m un P. Johansons (S) 1,50 m; lodes grūšanā — N. Millers (H) 12,37 m, J. Fridenbergs 11,68 m un K. Zemgals (S) 10,00 m; diskā — J. Fridenbergs 32,48 m, I. Sinka (H) 31,32 m un V. Freivalds (U) 27,98 m.

Sievietēm: 60 m skrējienā — M. Morgenšterna (H) 13,8 sek. (? — red.); tāllēkšanā — R. Zemgale (S) 3,80 m, S. Sinka (H) 3.79 m un R. Slokenberga (U) 3,65 m; augstlēkšanā — R. Zemgale 1,25 m, M. Grase (U) 1,15 m un R. Slokenberga 1,10 m; lodes grūšanā — G. Tidrika (U) 8,31 m, R. Zemgale 7,87 m un D. Dimitere (S) 7,33 m; diska mešanā — R. Zemgale 23,05 m, M. Grase 22,22 m un G. Tidrika 21,87 m.

Zēnu A grupā (16—18 g.): 100 m skrējienā — P. Morgenšterns (H) 12,6 sek., J. Zariņš (U) 12,7 sek. un G. Rašmanis (S) 12,8 sek.; apgstlēkšanā — J. Zariņš 1,65 m, G. Rašmanis 1,65 m, P. Morgenšterns un V. Kalniņš (S) 1,55 m; lodes grūšanā (5,5 kg) — V. Kalniņš 10,19 m, J. Zariņš 9,91 m un P. Morgenšterns 9,38 m; trīscīņā kopvērtējumā — J. Zariņš 17 p., P. Morgenšterns 14,5 p. un V. Kalniņš 11,5 p.

Zēnu B grupā (13— 15 g.): 80 m skrējienā — I. Leimanis (S) 11,3 sek., I. Gross (S) 11,7 sek. un V. Ciparsons (H) 12,3 sek.; tāllēkšanā — I. Leimanis 4,63 m, I. Gross 4,43 m un V. Ciparsons 3,84 m; augstlēkšanā — I. Leimanis 1,30 m, V. Ciparsons 1,21 m un I. Gross 1,14 m; trīscīņas kopvērtējumā — I. Leimanis 21 p., I. Gross 14 p. un V. Ciparsons 13 p.

Zēnu C grupā (11—13 g.): 60 m skrējienā — P. Zariņš (U) 9,4 sek., M. Rozenbachs (DV) 10,4 sek. un T. Brants (S) 10,4 sek.; tāllēkšanā — P. Zariņš 3,70 m, J. Lūkins (S) 3,35 m un M. Rozenbachs 3,29 m; augstlēkšanā — P. Zariņš 1,36 m, M. Rozenbachs 1,10 m un T. Brants 1,00 m; trīscīņas kopvērtējumā — P. Zariņš 21 p., M. Rozenbachs 14 p. un T. Brants 11 p.

Meiteņu A grupā (16—18 g.): 80 m skrējienā — B. Drigore (H) 11,8 sek., L. Sausiņa (S) 12,8 sek. un D. Sliede (S) 13,2 sek.; tāllēkšanā — B. Drigore 4,15 m, D. Sliede 3,69 m un L. Sausiņa 3,44 m; augstlēkšanā — B. Drigore 1,15 m un D. Sliede 1,05 m; trīscīņas kopvērtējumā — B. Drigore 21 p., D. Sliede 14 p. un L. Sausiņa 9 p.

Meiteņu B grupā (13—15 g.): 60 m skrējienā — A. Galva (U) 12,1 sek., D. Rasmane (S) 12,5 sek. un S. Sinka (H) 13,8 sek., L. Sietniece (S) 13,8 sek. un E. Morgensterna (H) 13,8 sek.; tāllēkšanā — D. Rasmane 3,84 m, S. Sinka 3,79 m, A. Galva 3,57 m, L. Sietniece 3,50 m, D. Immere (S) 3,20 un E. Morgensterna 3,20 m; augstlēkšanā — D. Rasmane 1,15 m, D. Immere 1,05 m, A. Galva 1,00 m, S. Sinka, E. Morgensterna un L. Sietniece — visas 0,87 m; trīscīņas kopvērtējumā — D. Rasmane 19 p., A. Galva 15 p., D. Immere 11 p. un S. Sinka 11 p.

Labākos meistarsacīkšu rezultātus panāca: vīriešiem — J. Fridenbergs ar 54,2 sek. 400 m skrējienā (633 punkti), sieviešiem — Tidrika ar 8,31 m lodes grūšanā (682 p.), zēniem — J. Zariņš ar 1,65 m augstlēkšanā (540 p.) un meitenēm — B. Drigore ar 4,15 m tāllēkšanā (531 p.). Labākās vienības ceļojošo kausu ieguva Stokholmas Rīga ar 26.238 p., 2. vietā Upsalas JKS ar 16.177 p. un 3. vietā Halstahamaras Liesma ar 10.789 punktiem. —nm—

„Pīsņiki" ceļoja uz Vašingtonu

Tūkstošiem demonstrantu pag. nedēļas nogalē atradās ceļā uz Vašingtonu, lai piedalītos demonstrācijā par kaŗa izbeigšanu Vietnamā. Tie brauca gan autobusos un vilcienos, gan arī stāvēja ceļmalās ar izstieptu īkšķi un diedelēja, lai automobilisti paņemtu līdz uz ASV galvaspilsētu. Valdības iestādes tai pašā laikā izstrādāja plānus, kā atturēt demonstrantus no nelikumīgiem vaŗas aktiem un aizsargātu Pentagonu. 6000 kaŗavīru un ap 4000 policistu un nacionālo gvardu atradās trauksmes stāvoklī, lai savaldītu karstos „pīsņikus", ja tie tiktāl aizrautos, ka apdraudētu pašu amerikāņu drošību. Galvenais demonstrantu organizētājs bija 52 gadus vecais Davids Dellingers, pacifistu žurnāla „Liberation" izdevējs, kas pats sevi apzīmē par „nekrievu tipa komūnistu". Dažas pašu demonstrētāju grupas žēlojušās, ka demonstrācijas vada radikāli kreisie, izdarot vairāk ļauna nekā laba. Federālā valdība pēc daudzu dienu apspriedēm demonstrācijas pielāva, bet paredzējusi ierobežojumus demonstrantiem, kas apdraudēs valsts drošību, citiem vārdiem — tos apcietinās. Dellingers lielījies, ka „viņa cilvēki" šos ierobežojumus ignorēs. Viņš jau tagad savervējis vairāk nekā 30 juristu, kas aizstāvētu apcietinātos. Likums paredz 500 dol. naudas sodu vai 6 mēnešus cietumā par „piketēšanu" un „sēdēšanu". Kopš pretkaŗa demonstrāciju nedēļas izsludināšanas sākuma apcietināti jau simtiem „pīsņiku". Pagājušās nedēļas nogalē pie Linkolna pieminekļa Vašingtonā sapulcējās tūkstošiem protestētāju, lai dotos uz Pentagonu. Sadursmēs ap 400 demonstrantu apcietināti un ap 50 ievainoti.

ATKAL IZNĪCINA IESAUKŠANAS PAVĒLES

Pēc aizvadītās vasaras nēģeŗu dumpjiem ASV sācies jauns nemieru vilnis. Demonstrantu pūļi dažādās pilsētās protestē pret kaŗu Vietnamā, daudzi rekrūši mēģina atdot atpakaļ saņemtās iesaukšanas pavēles un noblokēt iesaukšanas centrus. Nemieri atbalsojušies arī Anglijā, kur lielāks skaits ASV pavalstnieku, kas saņēmuši iesaukšanas pavēles, mēģinājuši tās Londonas sūtniecībā atdot atpakaļ. Kad sūtniecības darbinieki atteikušies to darīt, amerikāņu jaunekļi tās ielikuši aploksnēs un piestiprinājuši pie sūtniecības durvīm. Sūtniecība šādā veidā atstātās iesaukšanas pavēles piesūtījusi uz atrasto mantu iestādi..

Vairāk nekā 300 demonstrantu protestēja ASV tiesas nama priekšā Ņujorkā. Kad ar skaļruņiem izsauca jaunekļu vārdus, tie savas iesaukšanas pavēles sameta atkritumu tvertnēs ielas malā. Oklendā 800 demonstrētāju mēģināja noblokēt armijas iesaukšanas centru. Daudzi gaŗmatainie un bārdām apaugušie lamzas centās aizsprostot ieeju, lai atturētu apzinīgos pildīt savu pilsoņa pienākumu. Demonstrantu vidū bija arī vecas māmuļas un apšaubāma izskata vidēja vecuma vīrieši.

Oklendā policijas spēki sadūrās arī ar 3500 cilvēku lielu dziedošu un kliedzošu pūli, kad 9 autobusi atveda iesaukšanas centrā jaunos kaŗavīrus. Daudz jauniesaukto ievainoti un nogādāti slimnīcās. Arestētas 25 personas.

Sanfrancisko ap 200 jaunu vīriešu savas iesaukšanas pavēles demonstrātīvi nosvieda uz ielas. Par lielākām demonstrācijām ziņo arī no daudzām citām ASV pilsētām.

MINDCENTIJS PAKLAUSA PĀVESTAM

Ungāru kardinālis Mindcentijs izteicis vēlēšanos atstāt ASV sūtniecību Budapeštā, kurā meklēja patvērumu 1956. gada 4. novembrī pēc ungāru sacelšanās asiņainās apspiešanas. Kardinālis sūtniecībā pavadījis gandrīz 11 gadu un jau agrāk domājis par šīs patvēruma vietas atstāšanu.

Vecākais prelāts Kēnigs izlidojis no Vatikāna uz Budapeštu, lai Mindcentiju no pārsteidzīgā soļa atturētu.. Kardinālim Ungārijā piespriests mūža ieslodzījums par nodevību jau 1949. gadā. 1956. gadā, divas dienas pēc ungāru sacelšanās sākuma, viņu atbrīvoja ,bet Mindcentijs brīvībā paguva pavadīt tikai 11 dienu, tad padomju tanki brīvības cīnītājus samala un kardinālis paglābās amerikāņu sūtniecībā.

Kardinālis Mindcentijs no sūtniecības jau bija aizsūtījis lielāko daļu mantu, un mesa, kuŗu viņš 14. oktobrī vadīja sūtniecības darbiniekiem, likās pēdējā šai vietā.

Pēdējās ziņas tomēr vēstī, ka kardinālis Mindcentijs, paklausot pāvesta aicinājumam, nolēmis ASV sūtniecību Budapeštā neatstāt un palikt tās drošībā. Uzzinot par 75 gadus vecā kardināļa lēmumu atstāt ASV sūtniecību, komūnisma režīma pārstāvji, ap 20 uniformētu un privāti tērptu čekistu, pēdējās četras dienas nepārtraukti patrulēja pie amerikāņu sūtniecības, lai kardināli ap cietinātu, tikko viņš atstātu savu patvēruma vietu.

1967. g. 28. oktobrī plkst. 11 no rīta LATVIEŠU NAMĀ, 491 College ielā

Bazārs

- LOTERIJA
- LAIMES AKA
- DAIĻAMATNIEKU IZSTRĀDĀJUMI
- DAŽĀDI PĀRSTEIGUMI
- KAFIJAS GALDS ■ Ieeja brīva

B A L L E — sākums plkst. 7.30

Spēlēs labs deju orķestris ■ PILNA BUFETE ■

Ieejas maksa $2.00

Apmeklēt lūdz LN valde un dāmu komiteja

Krievi sasnieguši Veneru

Pirms nozīmīgiem notikumiem savas imperijas dzīvē Maskava arvien varējusi pasaulei paziņot kādu jaunu sasniegumu. Šoreiz boļševiku oktobŗa revolūcijas 50. gadadienas priekšvakarā Kremlis paziņojis par padomju raķetes „Venēra 4" nolaišanos uz Venēras. Šī 2427 mārc. smagā starpplanētu raķete izšauta 12. jūnijā un tagad, pēc 4 mēnešiem, veikusi 50 milj. jūdžu attālumu līdz Venērai. Jau pirms padomju ziņu aģentūras TASS ziņojuma, ka „Venēra 4" sasniegusi mērķi, britu observātorija, kas visu laiku bija sekojusi šī kosma kuģa lidojumam, uztvērusi tā raidītos signālus no Venēras.

TASS informē arī par „atmosfairu", t.i. par gāzēm, kas apņem miglā tīto planētu. Ja līdz šim pielaida varbūtību, ka uz Venēras varētu atrasties dzīvas būtnes, tad pašreizējie atklājumi rāda, ka dzīvībai šī planēta ir par karstu, jo instrumenti konstatējuši atmosfairas temperātūru svārstāmies starp 104 un 536 Fārenheita gradiem. Nav atrasti kaut cik ievērojami magnētiskie lauki vai radiācijas joslas, bet gan vājš ūdeņraža slānis ap planētu. Venēras atmosfaira ir 15 reizes blīvāka nekā virs mūsu zemes, to veido gandrīz vienīgi ogleklja dioksids.

Pad. savienības ziņu aģentūras paziņojums nāca 7 stundas pēc tam, kad britu observātorija jau bija ziņojusi, ka izmēģinājuma raķete „mīksti nosēdusies" uz Venēras, Tā aplidojusi planētu 217,5 milj. jūdžu kopgaŗumā, pirms nosēdusies tās zemei tuvākajā punktā, kas atrodas ap 50 milj. jūdžu attālumā. TASS ziņoja, ka uz Venēras nomests metalla vimpelis ar Pad. savienības emblēmām. Komūnistu partijas oficiozs „Pravda" notikumam veltījis speciālu pielikumu, daudzinot lielo padomju zinātnes uzvaru oktobŗa revolūcijas 50 gadu atceres svinību priekšvakarā.

Uz Venēru izšauts arī amerikāņu izlūks „Mariner 5", kas startējis no Kenedija raga Floridā 14. jūnijā, divas dienas pēc krievu „Venēras 4" izlidošanas, un ar 19.122 jūdžu stundas ātrumu aiztraucies Venērai gaŗām. Amerikāņu pētījumi par Venēru atrodas zināmā pretrunā ar padomju datiem par šo planētu, bet zinātnieki uzmanīgi izvairās no noteiktiem spriedumiem un neapgalvo, ka padomju pētījumi būtu nepareizi. „Mariner 5" atzīmējis magnētisku aktīvitāti Venēras tuvumā, turpretim padomju „Venēra 4" tādu tikpat kā nav konstatējusi. Pretrunas ir abu valstu pētījumos par Venēras atmosfaira ir mazāk blīva nekā to zinātnieki pielaiž, ka Venēras atmosfaida ir mazāk blīva nekā to domā viņu padomju kollēgas.

Lai kādas būtu padomju un amerikāņu līdzšinējo pētījumu atšķirības, skaidrs tomēr liekas, ka kaut kāda veida dzīvība uz Venēras ir neiespējama, ko padomju zinātnieki apgalvo pavisam noteikti, sagraujot veco leģendu par Venēras zaļo floru, lielajām jūrām un iespējamajām dzīvām būtnēm, varbūt pat civilizāciju.

SIEVIEŠU SADEDZINĀŠANĀS TURPINĀS

ASV īsā laikā noticis jau otrs nāves gadījums, jaunai sievietei aplejoties ar benzīnu un sevi aizdedzinot, lai, dzīvai sadegot, protestētu pret kaŗu Vietnamā. Šoreiz uz valdības nama kāpnēm Losandželosā šādā veidā pašnāvību izdarījusi 19 gadu vecā Florence Bēmonte. Tuvumā atrasts kāds auto ar propagandas literātūru pret amerikāņu politiku Vietnamā. Pirms tam Sandiego, Kalifornijā, bija sadedzinājusies 36 gadus vecā japāņu budiste Hiroko Hajaska, arī lai protestētu pret kaŗu Vietnamā.

PLAUŠU VĒŽA SLIMNIEKU SKAITS PAVAIROJIES

Amerikāņu vēža apkaŗošanas biedrība savā gadskārtējā sanāksmē atzinusi, ka plaušu vēža slimnieku skaits ievērojami palielinājies. Biedrība to izskaidro ar smēķēšanu un pieprasa stingrākus brīdinājuma uzrakstus uz cigarešu kārbiņām.

Nāves gadījumu skaits ar plaušu vēzi vīriešiem pavairojies par 55%, t.i. vairāk nekā par pusi, bet sievietēm — 46%. Abi šie skaitļi viens otram ir ļoti tuvi, jo pēdējā laikā arvien vairāk sāk smēķēt arī sievietes. Līdzšinējā statistika rāda, ka no katriem 100.000 vīriešiem katru gadu 38 mirst ar plaušu vēzi.

Uzmudinoši fakti . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

tiķeļu" publicēšanā, bet gan pārliecībā, ka nav svarīgi, vai viņu vārdus atzīmē, jo nozīmīgi ir vienīgi tas, ka paveic nepieciešamu un neatliekamu darbu. Tieši šādiem klusajiem darbiniekiem vēlos ar šīm rindām izteikt pateicību, jo bez viņu piedalīšanās mūsu darba rezultāti būtu ļoti niecīgi.

Neatkarīgi no tā, vai, piemēram, mēs gūsim grūti panākamo uzvaru Baltijas valstu pastmarkas jautājumā, vai arī mums nāksies samierināties ar neveiksmi, šī akcija tomēr lieku reizi pierādījusi, ka, pastāvot reālam mērķim, organizējot darbu tā īstenošanai un darot to zināmu mūsu trimdas saimei, rodas arī cilvēki, kuŗi kopīgajam darbam pieliek arī savu roku, plecu un — sirdi.

Mūsu vājās puses nav „studētāju" izstudētās, bieži nesaprotamās un nereti demogoģiski meklētās kļūdas, bet gan šādas: 1) Daļa mūsu organizāciju pastāv tikai savas eksistences dēļ vai visu uzmanību velti vienīgi sentimentālu atmiņu uzturēšanai, aizmirstot, ka, laikam aizritot, mainās arī uzdevumi un pienākumi. 2) Daļa trimdas dzīves un organizāciju vadītāju atzīst, vienīgi savu gribu un savu domu, būdami nespējīgi atrast ceļu, lai, izdiskutējot pieeju uzdevumiem, rastu labāko veidu cīņai par tēvzemes brīvības atgūšanu. 3) Mums nav saskaņotas un koordinētas darbības, kādu pērn mēģināja panākt t. s. Ņujorkas sanāksmē un par kuŗu nu atkal grib runāt tuvākajā nākotnē.

Ja beidzot atradīsim iespēju tik ļoti nepieciešamās sadarbības panākšanai un darba saskaņošanai, būs novērsta ne tikai nevajadzīgā un pat kaitīgā savstarpējā apkaŗošanās, bet arī negātivais faktors, ka atsevišķi cilvēki mēģina ignorēt kopīgu sadarbību, kuŗa vienīgā, bazēta uz demokrātiska procesa, savstarpēju cieņu un sadarbībā attīstītu kopīgu domu, būs garants patiesiem panākumiem nākotnē. Ir pamats ticēt, ka reiz šādu sadarbību varēs radīt. Arī mūsu arvien pieaugošā aktīvitāte liecina, ka pastāv cerības nākotnei, ka arvien vairāk aug ticība mūsu pašu spēkiem, tāpat apziņa, ka nevis darbinieku dzimšanas gads mūs vieno vai šķeļ, bet gan fakts, ka, radot īstu uzdevumu bez liekas filozofēšanas, mēs spējam visi iet vienu kopīgu ceļu, neatkarīgi no vecuma, un ka liekas ir runas par to, it kā viena paaudze gribētu uzkundzēties otrai.

Ir zināms, ka arvien vairāk jaunā paaudze pārņem darbu, kuŗu vecie darbinieki vairs nespēs novest pie mērķa. To zinot, kā arī redzot, ka reāls darbs gūst atbalstu visās paaudzēs, mēs drīkstam raudzīties nākotnē ar ticību un paļāvību.

Romas katoļu laji vispasaules sanāksmē Romā mudina baznīcu atļaut katoļu precētajiem pāriem izvēlēties tādu dzimstības kontroles metodi, kādu atzīst par labāko. Viņi aicina pāvestu skaidri izteikties par morāliem un garīgiem dzimstības kontroles uzskatiem, bet neierosina kādas specifiskas dzimstības ierobežošanas metodes.

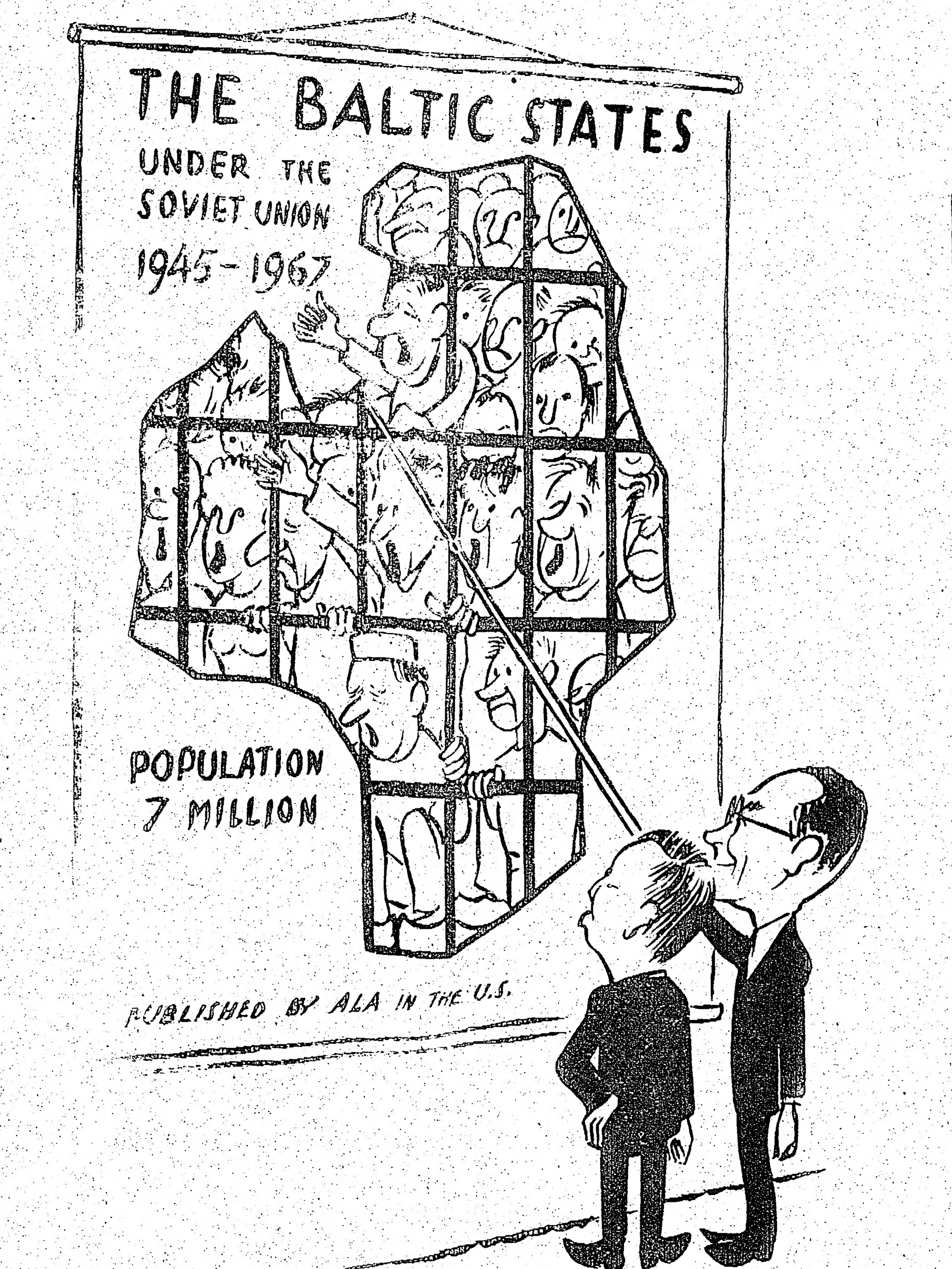

BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš: „Šī karte atmasko Maskavas melus komūnisma 50 valdīšanas gados un rāda, ka Pad. savienība ir lielākais tautu cietums."

Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants: „Tas nevar būt! Pad. savienība taču ir lielākā miera un brīvības valsts."

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Federālajā parlamentā iesniegts priekšlikums atcelt nāves spriedumu, izņemot par cietumsargu un „miera" ierēdņu noslepkavošanu. Priekšlikumu uz 5 gadiem izmēģinājumam valdībai iesniedzis ģenerālaizstāvis Lorenss Penells. Liberāļu valdība kopš 1963. gada automatiski pārvērtusi nāves sodus „mūža" cietumsodā. Pēdējais nāves sods pakaŗot izpildīts 1961. gadā. Pērn pēc 5 dienu debatēm parlaments Otavā ar 143 pret 112 balsīm izšķīrās par nāvessoda paturēšanu, tā ka šogad nepieciešamas tikai 16 balsis, lai jauno likumprojektu pieņemtu.

☆ Jaunajā higiēnas mācības programmā Ontario vidusskolās, sākot ar nākamo gadu, uzņemta mācība par narkotikām, LSD marihuanu, izlaidīgas jeb netiklas dzīves problēmām un venēriskām slimībām. Netikla dzīve sagādājot veselības traucējumus, un dažas skolas ar venēriskajām slimībām savus audzēkņus jau iepazīstinājušas pagājušo gadu mācībās. Pagaidām programmā vēl nav ieskaitīta mācība par dzimstības kontroli 12. klasē, bet to varot uzņemt, ja vietējā izglītības valde to ieskata par nepieciešamu.

☆ Ministru prezidents L. Pīrsons, runādams pārmaiņus angļu un franču valodā, Kvebekas liberāļu federācijas sanāksmē Montreālā skaidri deklarēja savu viedokli separātisma jautājumā. Viņš uzsvēra, ka Kanadai jāpaliek vienotai federālai valstij, bazējoties uz divām valsts pamatu licējām sabiedrībām — angļu un franču. Kvebekas, kā arī citu provinču īpašās vajadzības var atzīt un apstiprināt konstitūcijas noteikumos, arī nesaraujot federālās vienotības saites. Viņš arī brīdināja kvebekiešus, ka neatzīst pilnīgu separātismu un nepiedalīsies tādas šīs provinces patstāvības formulējuma izstrādāšanā, kuŗas gala rezultātā Kvebeka tieši vai netieši atšķeltos no Kanadas federācijas. Pīrsons atzina, ka franču kanadiešiem tādas pašas tiesības uz savas sabiedrības zelšanu un jāgādā iespējas, lai tie pilnā mērā varētu piedalīties Kanadas saimnieciskajā attīstībā. Federālās un arī provinču valdības iestādēs franču valodai ierādāma tāda pati vieta satiksmē ar publiku kā angļu valodai, īpaši kur iedzīvotāju ievērojama daļa ir franči.

☆ Toronto gada laikā noticis jau otrs gadījums, ka tiesas ārsts atzinis par mirušu personu, kas pēc tam „atdzīvojusies". Pirmais šāds gadījums noticis pavasarī, kad „miruša" sieviete morgā sāka izrādīt dzīvības pazīmes, otrs gadījies pagājušā nedēļas nogalē. Tiesu ārsts Dr. Kass izrakstījis miršanas apliecību 79 gadus vecajai Marijai Sotnikai, bet pēc 25 minūtēm viņas dēlam nācās aizsūtīt atpakaļ izsaukto bēŗu nama auto un tā vietā nogādāt māti slimnīcā, kur viņas kaite vēl nav pilnībā diagnozēta.